ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday by
The Little Russian Nat'l Union of America
at
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | To Europe:
half year..... 1.00 | per year..... $2.50
single copy..... .05 | half year..... 1.25

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить кождого четверга
накладом
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік......... $2.00 | До Европи:
на пів року.... 1.00 | на рік....... $2.50
окреме число.... .05 | на пів року.... 1.25

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 2-го липня 1914. Ч. 27. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, July 2, 1914. N. 27.

ЗАМОРДОВАНЄ

АВСТРІЙСЬКОГО НАСЛІДНИКА ПРЕСТОЛА АРХИКНЯЗЯ ФРАНЦА ФЕРДИНАНДА І ЙОГО ЖІНКИ ЗОФІЇ.

В НЕДІЛЮ ДНЯ 28-го ЧЕРВНЯ СТАЛА СЯ СТРАШНА ПОДІЯ, ЯКА ПОТРЯСЛА ЦІЛИМ ЦИВІЛІЗОВАНИМ СЬВІТОМ: НА ГОЛОВНІЙ УЛИЦІ В МІСТІ САРАЄВІ ЗАМОРДУВАВ СЕРБСЬКИЙ СТУДЕНТ ВИСТРІЛОМ З РЕВОЛЬВЕРА АВСРІЙСЬКОГО НАСЛІДНИКА ПРЕСТОЛА АРХИКНЯЗЯ ФРАНЦА ФЕРДИНАНДА І ЙОГО ЖІНКУ АРХИКНЯГИНЮ ЗОФІЮ.

АРХИКНЯЗЬ ФРАНЦ ФЕРДИНАНД З РОДИНОЮ:
Арх. Франц Фердинад, його жінка арх. Зофія Гогенберґ, 13-літна княжна Марія, 12-літний князь Максиміліян і 10-літний князь Ернест.

АРХИКНЯЗЬ В САРАЄВІ.

В середу, дня 24-го червня опустив архикнязь Франц Фердинанд разом зі своєю жінкою Зофією місто Відень, щоби відвідати краї Босну і Герцеґовину. По дорозі витав нарід радісно наслідника старенького цісаря яко свого будучого володаря. В головнім місті Босни Сараєві приготовили ся мешканці до торжественного принятя архикняжої пари. Ціле місто приняло сьвяточний виглядʼ; на торжество прибуло богато народа зі всіх сторін Босни і Герцеґовини.

ПЕРШИЙ ЗАМАХ НА ЖИТЄ АРХИКНЯЗЯ.

Коли Архикнязь переїздив самоходом головною улицею міста, щоби удати ся до міського ратуша, де мало відбути ся офіціяльне торжественне принятє, один чоловік з товпи кинув бомбу на самохід, в котрім їхала архикняжа пара. Архикнязь спостеріг се впору, заслонив ся рукою і відкинув набік бомбу. Бомба впала і вибухла перед другим самоходом, в котрім їхали підполковник Мірецці і ґраф Бос-Вальдек. Кусні зеліза й олова, якими була наповнена бомба, зранили тих обох, а крім сего покалїчили кільканайцять осіб, які стояли в шпалїри по обох боках улиці. Заговірник, котрий кинув бомбу, пустив ся втїкати і кинув ся до ріки, щоби переплисти на другий бік. Його зловлено і віддано в руки поліції, якій з трудом удало ся охоронити його перед злинчованєм через товпу. Заговірник подав своє імя: Медельо Ґабрєлович (деякі депеші кажуть: Ґабринович).

Архикнязь казав задержати самохід, щоби довідати ся про стан здоровля обох ранених офіцирів. Коли йому сказано, що рани не є небезпечні та що і з прочих людий ніхто не є тяжко ранений, автомобіль рушив дальше в дорогу.

В ратуши зібрали ся представителї сьвітських і духовних властий, ожидаючи прибутя архикнязя. Коли архикняжа пара надїхала і ввійшла до салї, бурмістр міста хотїв виголосити привітну бесіду. Однак архикнязь, блїдий і дуже зворушений, перервав мову, кажучи: „Я приїхав, щоби відвідати ваше місто, а тут принято мене бомбами!" По тих словах слїдувала глубока тишина, яку перервав архикнязь словами: „Так, тепер, пане бурмістр, можете дальше говорити".

ДРУГИЙ ЗАМАХ І ЗАМОРДОВАНЄ АРХИКНЯЗЯ І ЙОГО ЖІНКИ.

По відбутім торжестві в ратуши висловив архикнязь бажанє відвідати ранених офіцирів, яких відвезено до шпиталю. Архикняжа пара і ціла дружина удала ся автомобілями в сторону шпиталю.

Коли автомобіль архикнязя звільнив темпо їзди на скруті улиці Рудольфа і Франца Йосифа, прискочив несподївано до автомобілю молодий чоловік з револьвером у руці. Впало кілька стрілів. Одна куля трафила архикнязя в голову. Архикнягиню поцілили дві кулї: одна в шию, друга понизше грудий. Архикнязь мав ще настільки сили і притомности, що обняв раменами вмираючу жінку. За хвилю і він стратив притомність та повалив ся до долу. Заговірника в особі Ґ. Прінціпа арештовано.

Бурмістр міста, котрий їхав разом з архикняжою парою, видав приказ шоферови як найскорше їхати до палати. Всяка поміч показала ся безуспішна. За кілька хвиль обоє закінчили житє.

ЗАГОВІРНИКИ.

Обох заговірників арештовано і умішено на поліції. Оба заговірники є Сербами і походять з Герцеґовини. Свого вчинку вони не жалують. В протоколї зізнав Ґ. Прінціп, що був на студіях в Білгороді (столиці Сербії) і вже віддавна носив ся з гадкою убити яку визначну особу з національних мотивів. На архикнязя чекав на такім місци, де знав, що автомобіль мусить повільно їхати. Коли побачив архикнягиню, в перший хвили завагав ся, але небавком віднискав певність і набрав відваги, щоби доверпшти свій намір.

Ґавріо Прінціп має 18 літ і є родом зі сербського міста Ґрагово. На питанє, з яких мотивів поповнив він убийство, заявив, що архикнязя Франца Фердинанда вважав яко представителя австрійського монархізму і тому вибрав його на жертву. Прінціп ходив в Сараєві до ґімназії, звідки його прогнано за належанє до тайних товариств. Дальші студії продовжував він у Білгороді. Перед кількома днями приїхав до Сараєва з наміром убити наслїдника престола. Прінціп заперечує, неначе мав би спільників.

Медельо Ґабрєлович має 21 літ. Зізнав, що бомбу дістав від анархістів з Білгорода. При нім найдено одно число сербської часописи „Народ" і число полуднево-славянської соціялїстичної часописи. Сей рівнож заперечує і заявляє, що не мав ніяких спільників.

АРЕШТОВАНЯ В САРАЄВІ І ОГОЛОШЕНЄ ВИЇМКОВОГО СТАНУ.

Загально здогадують ся, що мусів істнувати уплянований заговір на житє архикнязя. На се вказує та обставина, що замаху довершено два рази. Крім сего найдено на місци убийства бомбу, яку після здогадів поліції мав покинути заговірник, коли бачив, що замах Прінціпови удав ся.

Пополудни арештовано богато людий. Мешканці міста сильно затрівожені. Всї склепи позамикані.

Військові власти відкликали маневри, а військо спеціяльними поїздами прибуло до Сараєва. В містї проголошено стан облоги. Телефони і телеґрафи віддано під військову контролю. Уживанє їх для приватних сторін заборонено.

Віденські круги осуджують поведенє поліції в Сараєві яко каригідну байдужність і нездарність. Також доносять, що вже перед 4 роками істнував заговір між Сербами проти цісаря Франца Йосифа. Про сей заговір правительство знало, але з політичних причин сего не оголошувало.

СТРАШНИЙ УДАР ДЛЯ ЦІСАРЯ ФРАНЦА ЙОСИФА.

Нещасна вість про замордованє наслїдника престола і його жінки надійшла в кілька хвиль після його довершеня до цісарської палати в Ішли, де перебуває тепер старенький цісар після довготриваючої слабости. Задачею дворських урядників було сю страшну вість передати йому як найосторожнійше. Ся задача припала ґенер. адютантови ґрафови Парови. По можности обережно повідомив ґраф Пар цісаря про страшне нещастє. Сильно зворушений і пригноблений сидів цісар довго мовчки. Була хвиля, здавалось, що сего не переживе. „Доля не пощадила менї ще одного удару", — промовив відтак цісар крізь сльози. Більше говорити не міг і віддалив ся до своїх кімнат, щоби бути на самоті. Одинокий приказ, який видав цісар, було те, щоби все приготовити до повороту до Відня.

ДІТИЙ НАСЛЇДНИКА ПРЕСТОЛА ПРО СМЕРТЬ ЇХ РОДИЧІВ НЕ ПОВІДОМЛЕНО.

Троє дітий Франца Фердинанда: 13-літна княжна Марія, 12-лїтний князь Максиміліян і 10-лїтний князь Ернест, бавили ся безжурно в городі, коли прийшла вість про страшний конець їх родичів. Ніхто не мав настільки відваги і серця, щоби дітї про нещастє повідомити і покищо затержано се перед ними в тайнї. Коли архикняжа пара відїздила до Босни, відвезла дїти до старенького цісаря, де мали лишити ся аж до її повороту.

МІСТО ВІДЕНЬ, СТОЛИЦЯ АВСТРІЇ, В ЖАЛОБІ.

В неділю о год. 1.30 пополудни наспіла до Відня перша вість про замордованє наслїдника престола і його жінки. Вість викликала серед загалу велике занепокоєнє. Кождий хотїв довідати ся дещо близше про замах і тисячі народа облягали редакційні будинки, ожидаючи дальших вістий. В годину по одержаню депеші оголосив міністер заграничних справ Берхтольд урядовий комунїкат про замордованє архикняжої пари. Небавком появили ся на улицях тисячі надзвичайних додатків до часописий. Всякі забави перервано і представленя відкликано. Ціле місто прибране в жалобу. До цісарської канцелярії надійшли від всіх пануючих сьвіта депеші зі заявами глубокого співчутя для старого монарха. Президент міністрів ґр. Штірк скликав спеціяльне засїданє міністеріяльної ради.

ПОХОРОН АРХИКНЯЖОЇ ПАРИ.

Тїла нещасних жертв перевезено зі Сараєва у вівторок осібним поїздом до міста Метковіч (в Дальмації), а звідси кораблем до Триєсту. До Відня прибудуть тїла архикняжої пари в четвер перед полуднем і будуть виставлені в каплиці цісарської палати. Похорони відбудуть ся в пятницю. Тїла будуть перевезені з Відня до замку в Артштетен (в Дол. Австрії), де відбудуть ся властиві похорони. О півночи будуть тїла зложені в замковій гробниці. Цісар повернув в понеділок з Ішля до Відня враз з дітьми вже неживої архикняжої пари. З причини великого ослабленя і пригноблення внаслїдок послїдних подій цісар не візьме участи в похоронах в Артштетен, натомісць візьме участь в торжественних богослуженях, які відправлять ся в суботу у Відни.

Замок Артштетен належав до Франца Фердинанда. Тут провів він майже весь молодий вік і тут, після його бажаня, хотїв бути похороненим.

ПРОТИСЕРБСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ І ПОГРОМИ.

Послїдна подія викликала серед турецького і хорватського населеня Босни велике розяренє проти Сербів, яких уважають виновниками замаху. Се розяренє росло з кождою хвилею і найшло вислів у погромі і різні сербських мешканців.

Найбільший погром мав місце в містї Мостар, столиці Герцеґовини. Турки і Хорвати злучили ся разом, щоби пімстити смерть наслїдника престола. 200 Сербів убито на вулицях міста. Всї сербські будинки зруйновано і підпалено.

В Сараєві прийшло до погрому в неділю вечером. Знищено більше ніж 200 сербських будинків. Допервa прибувше військо привернуло порядок.

Комісар поліції в Сараєві, Ґерда, якому було поручено дбати про охорону архикняжої пари, відобрав собі житє.

Міністер Білїнський зажадав для охорони сербського посольства і сербських консулятів війска. Розяренє проти Сербів росте з кождою хвилею. Зі всїх сторін Босни і Герцеґовини доносять про нові погроми.

АРХ. ФРАНЦ ФЕРДИНАНД І ЗОФІЯ ГОГЕНБЕРҐ.

Арх. Франц Фердинанд, син арх. Кароля Людвика, молодшого брата цісаря, уродив ся 18. грудня 1863 р. По смерти арх. Рудольфа наслїдство австрійського престола перейшло на арх. Кароля Людвика, а по його смерти в р. 1896 Франц Фердинанд зістав правним наслїдником престола. В р. 1900 одружив ся арх. Франц Фердинанд зі Зофією, донькою зубожілого чеського ґрафа Хотека. Цісарський двір був довгий час противний сему подружю, бо ґрафиня Зофія Хотек не походила з роду пануючого дому. Арх. Франц Фердинанд мусів зложити присягу, що зрікаєть ся претенсій до наслїдства престола для своїх дітий. Арх. Франц Фердинанд брав живу участь в політиці, а заіменований ґенеральним інспектором австрійської армії, займав ся реорґанізацією війска, яке вважав головною підставою австрійської держави.

В часї послїдних воєнних алярмів, коли грозила небезпека війни з Росією, українське питанє здобуло завдяки йому велике значінє.

НОВИЙ НАСЛЇДНИК АВСТРІЙСЬКОГО ПРЕСТОЛА.

Новим наслїдником австрійського престола є **архикн. Кароль Франц Йосиф**, братанок погибшого Франца Фердинанда. Уродив ся 17. серпня 1887; оженив ся з ґрафинею Зитою з дому Парма. 27-лїтний наслїдник престола і його 22-лїтна подруга тїшать ся великою симпатією серед загалу.

Архикняжа пара перебувала в р. 1912 через півроку в Галичині в містї Коломиї, де архикнязь був комендантом місцевого полку уланів. Підчас побуту в Коломиї робила архикняжа пара часто прогульки в околиці Коломиї, а передівсїм на Гуцульщину, маючи нагоду добре пізнати житє наших селян. Про наш нарід висловляєть ся архикнязь все з великим похвалами.

Архикнязь Кароль має двоє дітий: старшого сина і молодшу доньку.

—o—

ЗА ПРОТЕСТ В ОБОРОНІ СПРАВЕДЛИВОСТИ.

25 АДВОКАТІВ ЗАСУДЖЕНО НА КАРУ ВЯЗНИЦЇ.

Дня 19. червня с. р. скінчив ся в Петербурзї (столици Росії) процес проти 25 адвокатів, оскаржених за обиду міністра справедливости. **Розправа покінчилась засудом всїх оскаржених: двох адвокатів, Соколова і Керенського засуджено на 8 місяців тюрми, всїх прочих на 6 місяців.**

Підчас ритуального процесу в Київі внесло 25 адвокатів протест до міністерства справедливости, роблячи закид, що як міністерство так і суд в Київі піддержують процес на підставі расової і народної ненависти.

В часї розправи судова саля була переповнена послами думи. Адвокат Бобрічев, який заступав оскаржених, виголосив остру промову, в котрій напятнував процес проти адвокатів, називаючи його огидним насильством правлюдскости.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляє ся всїх місцевих Урядників і Членів Р. Н. Союза в Америці, що повновласти вибраних делєґатів на XIII. Головну Конвенцію Р. Н. Союза, мають бути в офісї Р. Н. Союза найдальше до дня 7-го липня 1914 р. передполуднем. Відділ Р. Н. Союза, котрий злегковажив би собі речинець вибору делєґата і повновласти не прислав на час, зробить собі сам шкоду, бо повновласти, надіслані до гол. рек. секретаря по 7-ім липни (July) 1914. р., будуть неважні після § 19 (поправленого) статута Р. Н. Союза. Тому є обовязком місцевих Урядників і Членів Р. Н. Союза припильнувати сего, щоби зараз по виборі делєґата була повновласть заслана на адресу до гол. рек. секр. Р. Н. Союза: P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

Гол. Уряд Р. Н. Союза.

До ВП. ЖЕРТВОДАВЦЇВ.

Поклинуючи ся на дотичну ухвалу Гол. Уряду Р. Н. Союза, подаємо до відома загалу, що в нашій часописи містимо викази лише тих жертводавців, які надіслали жертви на адресу нашої часописи.

Редакція.

НА ЗАПОМОГОВИЙ ФОНД ДЛЯ ГОЛОДУЮЧИХ В ГАЛИЧИНІ.

В послідним тижни надіслали жертви слідуючі Добродії:

88. Донора, Па. Сестрицтво Преч. Діви Марії, від. 361 Р. Н. С.: Т. Більо $1.00; Марія Кіц, Павліна Сірко, Параска Беднарчик, Анна Ятчишин, Ґеретина Ятчишин і Ірена Русинко по 25 ц.; Ева Стицура 10 ц. — Разом **$2.60**

89. Обурн, Н. Й. Сестрицтво Пресьв. Діви Марії, від. 202 Р. Н. С.: Сестр. Пр. Діви Марії $5.00; дрібними датками на мітінґу $3.00. — Разом **$8.00**

90. Байон, Н. Дж. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 213 Р. Н. С.: Бр. сьв. Арх. Михаїла $5.00; М. Шаламій, Антоніна Шаламій і Л. Бачинський по 50 ц.; В. Ошуст, Т. Задирецький, В. Клатко, І. Бойко, С. Янишин, Н. Федишин, Н. Закалюжний, Д. Фариник, І. Дацко, І. Ковалик, Н. Сеник, Н. Шальвіра, О. Палій, В. Хранюк і Й. Боґуш по 25 ц. — Разом **$10.25**

91. Філядельфія, Па. На руки п. Івана Пеленського зложили жертви слідуючі Добродії: П. Пеленський, М. Пеленський, І. Пеленський і К. Рохів по $1.00; Й. Пеленський і І. Цегелик по 50 ц. — Разом **$5.00**

92. Реймонд, Ваш. Вп. Никола Осадчук $1.00 і Анна Осадчук (д. Кирила) 50 ц. — Разом **$1.50**

93. Сейр, Па. Братство Бл. Пресьв. Богородиці, від. 107 Р. Н. С.: В. Юско $1.00; С. Прислопський, Г. Коваґевич, С. Масляний, Ф. Циґан, І. Стиранка, С. Стец, А. Бишь, І. Бишь, І. Костик, К. Леґа, Й. Корчак, І. Обух, Ігн. Цап і Ів. Цап по 25 ц.; А. Плихта 10 ц. — Разом **$4.60**

94. Гартфорд, Конн. Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 277 Р. Н. С.: а) Бр. сьв. Ів. Хрест. $15.00. б) На мітінґу зложили: В. Кузьмак $1.00; І. Соловій і А. Ярдан по 50 ц.; М. Гнатюк, Д. Ярдан, А. Ласлоха, І. Нестерук, Я. Гвіздь, А. Плитіч, Д. Маґера, П. Курко, П. Працінь, І. Чикірда, С. Гвіздь і О. Курко по 25 ц. — Разом $5.00. в) Поза мітінґом зложили: С. Крішна, М. Бойко, Т. Ковальський, І. Труш і С. Тарбера по 50 ц.: В. Гвіздь, П. Березій, Г. Кецко, К. Коба, А. Барицький, О. Курило, П. Молява і М. Мельничук по 25 ц.; Д. Вовк, А. Пашків, К. Боднар, Марія Боднар і Н. Н. по 10 ц. — Разом **$25.00**

95. Паркcбурґ, Па. Братство сьв. Володимира, від. 358 Р. Н. С.: Бр. сьв. Володимира $3.00; А. Білівський і Н. Савчин по 50 ц.; І. Чайковський, Т. Чайковський, П. Говіщак, Т. Мартинюк, Н. Задорожний, С. Колодзейський, К. Мишевич і Г. Задорожний по 25 ц.; В. Калиників і Ж. Рудніцький по 20 ц.; С. Грич 10 ц. — Разом **$6.50**

96. Нортгумберленд, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 357 Р. Н. С.: Бр. сьв. Арх. Михаїла $5.00; А. Візний, Т. Пінтелей і Г. Потюк по $1.00; В. Поперечний 75 ц.; Я. Сокальчук, С. Верес, Г. Чорномаз, І. Ярошевський і І. Міхаловський по 50 ц.; Й. Сокальчук 40 ц.; С. Поголод, Й. Мізерак, І. Палій, І. Фрайнак, О. Вальчук, І. Кравецький, В. Ясінський, Р. Сорока, Ю. Єднорок, О. Клапко, М. Ґотій, Т. Лободинський, Й. Івах, О. Попик, С. Вальчук, Н. Чмир, А. Равлинець, Г. Твердій і П. Кутницький по 25 ц. — Разом $16.40.

На хрестинах у п. Гр. Петика зложили жертви на руки п. Андрея Візьного слідуючі Гості: Й. Сокальчук, Г. Твердий і Г. Крамар по 50 ц.; Г. Пінтелей, С. Мізерак, А. Мацкула, А. Равлінець, Я. Птик, І. Басараб, А. Басараб, Й. Івах і Т. Лободинський по 25 ц. — Разом 3.75. М. Кубай $1.00. — Разом **$21.15**

97. Авока, Па, Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 326 Р. Н. С.: Бр. сьв. Ів. Хрест. $5.00; О. Лесик, М. Колодій, І. Пашкевич, Г. Сеньків, Я. Фіняк, І. Стахів, С. Сеньків, М. Ґоральчук, С. Медвідь, А. Мачужак, В. Сворень і І. Прокоп по 25 ц.; В. Чісний 15 ц.; П. Прокоп і І. Мачужак по 10 ц. — Разом **$8.35**

98. Лонґ Айленд Сіти, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 64 Р. Н. С.: І. Маланчук, М. Клюбка, Розалія Прохира, В. Малащук, І. Рибак, С. Подольський, Н. Голуб, С. Мартин, В. Кубай, Н. Трицецкий, С. Бояновський, П. Клапоухий і Марія Клапоуха по $1.00; Анна Дума, І. Ґриґораш, Н. Мацько, Марія Дранко, Павлина Сосульська, М. Пухальський, О. Подольський, Т. Подольський, П. Максимів, М. Гевко і В. Крохмальний по 50 ц.; С. Яримович, Марія Гулій, А. Скуріна, Анеля Ницька, П. Ґриґораш, М. Людкевич, Маланка Александрович, Феся Селецька, Марія Максимків, Варвара Максимків, Н. Козак і Марія Дума по 25 ц. — Разом **$21.50**

99. Реймі, Па. Братство сьв. Володимира, від. 58 Р. Н. С.: Бр. сьв. Володимира жертвувало зі своєї каси **$10.00**

100. Вілмінґтон, Дел. Братство сьв. Івана Хрест., від. 247 Р. Н. С.: На мітінґу Братства зложено $2.30; дня 19-го цьвітня зложили: Т. Колодій, І. Цицик, В. Січка, К. Цеплий і Ф. Марущак по 50 ц.; Марія Сурма, Д. Марущак, М. Марущак, В. Бандуровський, І. Мацей, М. Гливяк, Г. Цицик, Ф. Марфей, І. Коростинський, О. Щигель, Й. Царик, Ф. Данило, Ф. Гик, Я. Теодозів, В. Теодозів, Я. Гнатів, А. Буда, М. Єдинак, Павло Левицький, Петро Левицький, А. Гичка, Н. Гичка, Г. Косовський і Ю. Мичуда по 25 ц.; В. Коростинський 20 ц.; С. Лазарчик, Д. Цицик і І. Гавранко по 15 ц.; С. Цапяк, В. Долеґа і П. Кілочко по 10 ц. — Разом **$12.00**

101. Гомер Сіти, Па. Братство Воз. Іс. Христа, від. 19 Р. Н. С.: Бр. Воз. Іс. Христа $10.00; І. Калинчук (с. Ф.) $2.00; І. Калинчук (с. Гав.), П. Калинчук, І. Калинчук (с. Ник.), С. Калинчук і Й. Буртик по $1.00; Н. Яворський, А. Адам, І. Чікловський, І. Чікловський, В. Мудрий, Ф. Шишорак і М. Сименчук по 50 ц.; Н. Василишин, М. Дерінь, Ю. Павліна, Ю. Тріщило, В. Буртик, О. Малик, І. Глушка, А. Бартко, І. Торіфай, І. Бенч і М. Янощик по 20 ц. — Разом **$23.25**

102. Бофало, Н. Й. На руки о. Івана Волощука зложили парохіяни слідуючі жертви: а) Збірка підчас Служби Божої в церкві в Бофало $44.25. б) Братство сьв. О. Николая $10.00. в) Жертва о. І. Волощука $5.00. — Разом **$59.25**

103. Перт Амбой, Н. Дж. Братство сьв. Успенія Пресьв. Богородиці зложило жертву в сумі **$10.00**

104. Джерзи Сіти, Н. Дж. Товариство „Українських Соколів", від. 170 Р. Н. С.: Тов. „Укр. Соколів" $12.00; С. Милянович і А. Савка по $1.00; А. Мудрак 30 ц.; І. Осадців, В. Кость, І. Мандра, В. Мартинець, А. Шостак, І. Костишин, Л. Зачко і І. Поліщук по 25 ц. — Разом **$16.30**

105. Ню Кенсінґтон, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 296 Р. Н. С.: Бр. сьв. Арх. Михаїла $5.50; М. Бомбик, О. Мільків, І. Білявський, С. Ваґалюк, С. Карнец, В. Колесник, В. Лобур, В. Калиновський, І. Лобур, Ф. Зілінський, П. Зілінський, Н. Ципинюк, Ігн. Блажовський, Іл. Блажовський, С. Лобур, Д. Войтович, І. Кмицінський і Д. Михалюк по 25 ц.; дрібними датками $3.50. — Разом **$13.50**

106. Вунсокет, Р. Ай. Тов. „Запорожська Січ", від. 206 Р. Н. С.: Тов. „Запорожська Січ" $20.00; о. В. Турула $2.00; Н. Лисий $1.25; І. Кубішин і Я. Процишин по $1.00; Л. Семенів, С. Лемішка, Й. Ірза, Й. Чагарин, Анна Гуменюк, Розалія Гойдиш, В. Худий, Н. Музика, І. Кісіль, Д. Зелененький, С. Мостецький, Д. Селінський, О. Червінський, В. Патрило, В. Чагарин, В. Чарний, Г. Кузик, М. Пророчок і Й. Юзва по 50 ц.; Г. Селінський 30 ц.; А. Швей, В. Кінаш, М. Баворовський, П. Сталенний, М. Галас, І. Василишин, П. Василишин, В. Пасечний, С. Саботович, А. Королішин, М. Роґожин, М. Веселюк, А. Басан, М. Рибак, І. Кравець, М. Кінаш, В. Козак, М. Підгородецький, І. Рабко, Марія Герман, П. Сусла, Н. Торубчак, В. Турецький, Текля Лукашевич, Параська Ільків, Г. Гайковий, В. Пророчок, І. Паньків, П. Савечка, Т. Когут, Текля Н., М. Бойко, Матрона Стадник, Параська Цимбал, М. Фірман, Марія Кравець, Анна Перешлюга, Й. Олюк, І. Козін і Н. Ірза по 25 ц.; Т. Лемішка 20 ц.; Н. Околіта і Марія Заплітна по 15 ц.; І. Захарків, Т. Лаба і І. Бень по 10 ц. — Разом **$45.85**

107. Ню Йорк, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117 Р. Н. С.: Тов. „Запор. Січ" $25.00; датки від членів $7.08. — Разом **$32.08**

108. Дітройт, Міч. Братство сьв. о. Николая, від. 175 Р. Н. С.: Бр. сьв. О. Николая $20.00; І. Ґрошко і І. Заблоцький по $2.00; І. Тарнавський, М. Телевяк, В. Білінський, К. Соловій, Г. Ґеремиш, І. Ваплавський і Г. Павлюк по $1.00; Н. Набережний, Н. Горбянський, А. Яворський, І. Горбаль, В. Гайдук, Д. Макара, Я. Крайдуб і Н. Статковський по 50 ц. — Разом **$35.00**

109. Донора, Па. Братство сьв. Димитрія, від. 157 Р. Н. С., жертвувало із своєї каси **$20.00**

110. Сиракюз, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 317 Р. Н. С.: Тов. „Запорожська Січ" $5.00; В. Осуховський $1.00; Т. Ковальчик і М. Кожушок по 50 ц.; Д. Матвіїв, С. Беґман, Ф. Велич, А. Хома, Ф. Фаворик, Д. Михай і І. Гуменний по 25 ц.; І. Ушілий 20 ц.; Й. Підкамінний і П. Чорний по 10 ц. — Разом **$9.15**

111. Дітройт, Міш. Тов. ім. Мир. Січинського, від. 196 Р. Н. С. Члени зложили жертви в сумі **$7.37**

112. Мілвокі, Віс. Братство сьв. О. Николая, від. 68 Р. Н. С.: Н. Бойко і М. Голубник по $1.00; М. Шнумак, С. Осмола, М. Тимечко і В. Воскшинський по 50 ц.; Н. Березовець, З. Вітяк, С. Пюрко, М. Маґеровський, С. Ґрех, О. Каганяк, С. Ґарник, П. Свобода, Д. Добіняк і І. Пюнько по 25 ц.; Н. Голощинський 10 ц. — Разом **$6.60**

113. Експорт, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 80 Р. Н. С.: Ф. Звір, Парасковія Звір і Ю. Шлавуник по 50 ц.; П. Шлавуник, Ф. Голоняк, В. Клованич, Н. Шулопата, І. Клованич, А. Крівaнич, І. Крашняник, М. Мелес, Ф. Сесола і Ю. Млавець по 25 ц. — Разом **$4.00**

114. Ню Філядельфія, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 115. Р. Н. С., жертвувало із своєї каси **$5.00**

115. Мікіспорт, Па. Тов. „Запорожська Січ", від. 132 Р. Н. С.: Н. Сова і Т. Герчук по $1.00; Д. Хоцінський, М. Сова, В. Кочкодан і П. Клопотовський по 50 ц.; В. Палка, Т. Гук, С. Палка, П. Пиріг, Т. Драбик, А. Вислоцький, П. Кобаса, І. Негір, С. Кобаса, А. Палка, І. Семчишин, Н. Ганяк, М. Ялечко, І. Михалевич і Н. Пиріг по 25 ц. — Разом **$7.75**

116. Гейлвуд, Па. Братство сьв. О. Николая, від. 304 Р. Н. С.: П. Кречковський, В. Галів і Т. Винич по 50 ц.; І. Ліска, М. Кречковський, І. Бельський, М. Крупа, Й. Брия і М. Рінчич по 25 ц. — Разом **$3.00**

117. Борнсайд, Шікаґо, Ілл. Братство сьв. Ап. Петра і Павла, від. 165 Р. Н. С. Братство жертвувало зі своїх фондів **$10.00**

118. Шамокін, Па. Вп. Іван Глова замість сьвяточних желань для його приятелів зложив **$2.00**

119. Джерзи Сіти, Н. Дж. Тов. „Народний Дім Руських Горожан в стейті Ню Джерзи" жертвувало із своєї каси **$10.00**

120. Каліфорнія, Па. Братство сьв. О. Николая, від. 148 Р. Н. С.: Н. Васькович $1.25; Ю. К. Васькович, В. Савайда, П. Б. Волчко, Н. Баранецький, Т. Іґас, С. Дуляк і С. Пунейко по 25 ц.; Д. Дуляк 10 ц. Разом $3.10. По оплаченю коштів пересилки 10 ц., остало **$3.00**

121. Ґлен Кемпбел, Па. Братство сьв. О. Ник., від. 279 Р. Н. С.: Бр. сьв. О. Ник. $5.00; Ф. Скікевич, Е. Скікевич, Ф. Чеґус і Ф. Немочек по $1.00; М. Бережанський, М. Тимців, В. Мушинський, М. Луців, М. Годованець, В. Годованець і А. Мандрик по 50 ц.; М. Ощип 30 ц.; М. Копилець, П. Ощип, В. Медвідь, В. Тимців, І. Васильків, В. Феячишин, М. Солан, О. Ференц і Л. Гак по 25 ц. — Разом **$15.05**

122. Обурн, Н. Й. Тов. „Запор. Січ", від. 283 Р. Н. С.: Тов. „Запор. Січ" $10.00; І. Гуменецький $1.25; Т. Ворожбит, В. Чукор і О. Потребка по $1.00; парох о. Т. Тарнавський і З. Курочка по 50 ц.; О. Олійник 35 ц.; Е. Маланчук, А. Горбаль, А. Хамуляк, С. Ворожбит, І. Кароль (ст.), І. Савран, І. Чорній, Г. Орищин, І. Бакалис, П. Воробець, Г. Смолик, К. Пиндус, М. Грубий, Т. Гевський, І. Віцентий, А. Бурий, М. Денеґа, Е. Паньківський, І. Малиса і Т. Онищак по 25 ц.; Д. Федоришин 15 ц. — Разом **$20.75**

123. Бруклин, Н. Й. На вічу, спеціяльно уладженім в тій ціли, зложили жертви слідуючі Добродії: о. Волинець $4.00; М. Заверуха, В. Квігиницький, М. Гундич, Джаґан, Даньків, Майоровський, Ковальський, Касій, Корецкий і Корецька по $1.00; Бр. Пресьв. Тройці, від. 203 Р. Н. С., на мітінґу 55 ц.; Коровець, С. Бемко, Ю. Павчак, Шипок, А. Балко, Маліцький, Воляник, Кравчук, Н. Жарський, О. Балко і Кісь по 50 ц.; Гончак, Білан, І. Балко, Шона, Цьвокало, Ніздрота, Г. Балко, Рабіцький, Матейко, Боролайкевич, Жуківський, Леськів, Когут і Весна по 25 ц.; дрібними датками $2.20. — Разом **$25.75**

124. Карнеґі, Па. Товариство „Січ", від. 136 Р. Н. С.: Я. Гойсан, Д. Збалишин, В. Захарко, І. Козар, М. Мудрак, М. Лесняк і А. Венґрин по 50 ц.; О. Ананевич, І. Бобак, І. Михалець В. Боднар, Г. Кравчишин і П. Огородник по 25 ц. — Разом **$5.00**

125. Лайзенрінґ, Па. Братство сьв. Ів. Хрестителя, від. 59 Р. Н. С. Братство жертвувало зі своєї каси даток в сумі **$5.00**

126. Шамокін, Па. Братство сьв. Андрея, від. 1 Р. Н. С.: Веч. о. Констанкевич $5.00; І. Глова, А. Шаршонь, Г. Малиняк, І. Козак і І. Пирожек по $1.00; Ю. Копистянський, С. Мурдза, І. Новак І., В. Ревиляк, Т. Федак, М. Олесневич, І. Дудинський, О. Канючок і Марія Хомяк (Гр.) по 50 ц.; С. Лазорик 30 ц.; Емілія Басалиґа, І. Амбіцький, І. Полянський, Н. Тиханський, Т. Чеяк, Т. Полиняк, Й. Кулик, М. Лазорик, І. Квасньовський, Н. Дзвінчик, М. Буч, І. Челак, Г. Дзьобко, І. Семен, Д. Піх, Й. Суханич, Й. Москалик, Т. Цьолка, І. Лешко, М. Цицак, Г. Федорчак, С. Смалець, М. Демчко І., І. Калнаш, С. Поливка, М. Медзюх, Н. Боґуш, Т. Меца, В. Савина, І. Теплер, І. Лабовський Н., Бальбиш, І. Сурак, І. Лабовський II., Й. Лабовський, В. Смалець, К. Ванців, С. Вишовський, І. Мерена, І. Новак II., Л. Олищак, С. Станкевич, О. Ґацура, А. Копицький, Венґринович і Ю. Демко по 25 ц.; В. Піх, П. Маслій, В. Заверач і Ф. Урбанський по 23 ц.; П. Мельник, Ю. Вишньовський, Ц. Ґара, В. Тарас, Й. Хлебовський і В. Лабовський по 20 ц.; Андрушко 19 ц.; С. Кіт, Т. Олесневич, Т. Коцур, П. Цьолка, П. Ґацура, Й. Копистянський, Й. Кучма і Ф. Новак по 15 ц.; К. Малик 13 ц., Й. Слезин, К. Ядловський, В. Гут, Д. Гуретяк, С. Смалець, Шарґей, П. Канцьо, М. Склинчар, Н. Вислоцький, Г. Шептак, С. Ковел, Е. Татусько, І. Сівець, Кещинський, С. Сінкус, Ц. Заверач, А. Кидонь, Й. Поплавський, П. Мруз, К. Альбертинас, К. Полиняк, С. Майтан і С. Заборовський по 10 ц.; В. Янишак 5 ц. — Разом **$32.04**

127. Лорейн, О. Дня 26 цьвітня зложили на руки п. Петра Решетара жертви слідуючі Добродії: М. Хома і І. Сеньчина по $1.00; М. Дітріх, П. Проць і О. Зазуля по 50 ц.; Д. Зазуля, А. Мельничин, М. Ющишин, І. Салак, І. Фідик, М. Даньків і М. Савчин по 25 ц.; М. Ґедзин 20 ц.; І. Будковський 15 ц.; І. Ворончак, С. Котик, Т. Тузінський І. Пінцура і І. Поточняк по 10 ц.; дрібними датками 30 ц. — Разом $6.40. По оплаченю коштів пересилки в сумі 10 ц., остало на фонд **$6.30**

128. Гудсон, Н. Й. Братство сьв. Йосафата, від. 273 Р. Н. С.: Бр. сьв. Йосафата $5.00; М. Клюба, С. Сута, І. Гребар і О. Люблянецький по 50 ц.; Н. Люблянецький, Т. Ракочий, Г. Лех, Г. Пиндус, Марія Клюба (Михайла) і С. Клюба по 25 ц. — Разом **$8.50**

129. Клівленд, О. Сестрицтво Неп. Зач. Преч. Діви Марії, від. 112 Р. Н. С.: Сестр. Неп. Зач. $5.00; М. Лазука, М. Пудак, Г. Сухена, Матронка Юстис і Катерина Бревка по $1.00; С. Палівода і Теодозія Цицонь по 50 ц.; М. Фічарчик 25 ц. — Разом **$11.25**

130. Мінісракс, Па. На весілю п. Андрея Стефановича з панною Пелягією Андрейчин в домі п. А. Гальчака зложили весільні гості на руки п. Александра Дроздяка жертву на голодуючих в сумі **$10.00**

131. Юнґставн, О. Складка на „запомоговий фонд для голодуючих", уряджена заходами пп. Михайла Ткачишина і Юрія Біланича. Жертви зложили слідуючі Добродії: М. Ткачишин і Ю. Біланич по $1.00; М. Туркевич, І. Клюс, Д. Біланич, М. Клюс і Й. Сорока по 50 ц.; С. Клепак, А. Баран, М. Грицик, Й. Мулярчик, А. Кріль і І. Шибеляк по 25 ц.; М. Демчак 20 ц. — Разом **$6.20**

132. Юнґставн, О. Братство сьв. Ап. Петра і Павла, від. 274 Р. Н. С.: Т. Макарець (молод.) $1.00; Я. Павлюк, Н. Питяк, І. Павлюк, Настуня Павлюк, Д. Пашович, М. Синидяк, Марія Кістан Синькова, Д. Сухар і М. Кістан Петрів по 50 ц.; М. Лопушанський, І. Петришин, І. Синидяк, Т. Цибиняк, І. Мирдич Николаїв, П. Янківський, М. Конишак, О. Ганущак, П. Цибиняк, Н. Сухар, І. Максимич Николаїв, І. Мирдич, Л. Гусак, І. Луцак, М. Лопушанський, М. Терлецький, Ф. Кістан, Ф. Федина, І. Сухар, Т. Кіско, М. Синчишак, Д. Боровицький, І. Сухий, А. Кістан, І. Кістан, І. Силчак, М. Господар, Л. Кістан Максимів, Т. Макарець, І. Максимич Н., Н. Федина, С. Цицик, В. Пусь і Т. Волошиновський по 25 ц.; І. Гусак, В. Макар і В. Конишак по 20 ц.; І. Волошиновський, Н. Кібало і О. Зіман по 15 ц.; В. Кохоник, Г. Кремінь, М. Мураль, Настуня Шеремета, Д. Швед, І. Цибряк, І. Мирдич (стар.), А. Павелко М. Голюк, Ф. Пусь, Е. Ющак, А. Волинець і Ф. Лінинський по 10 ц.; І. Колиняк 5 ц. — Разом **$16.40**

133. Шікаґо, Ілл. Братство сьв. Юрія, від. 379 Р. Н. С., жертвувало зі своєї каси **$10.00**

134. Трентон, Н. Дж. Братство сьв. Петра і Павла, від. 245 Р. Н. С., жертвувало з братської каси $20.00; члени зложили жертви в сумі $9.00; крім сего зложили: Я. Бойко і Марія Бойко по 50 ц. — Разом **$30.00**

135. Честер, Па. Братство Сошествія сьв. Духа, від. 237 Р. Н. С.: Бр. Сош. сьв. Духа $10.00; жертва з акафисту, відправленого о. Держирукою $6.25; І. Равлюк, В. Лехуш, Г. Бандровський, П. Вартків і І. Стучиляк по $1.00; Й. Звіжанський, І. Тимань, С. Пандяк, Т. Годунька, І. Душка, Я. Рогач, Н. Фидина, Франя Копчак і Т. Мазур по 50 ц.; Т. Левчишин, П. Дмитриків, П. Юрчак, Ф. Капюбан, П. Дацьо, І. Сальо, Г. Куцоній, Л. Благітко, П. Окунський, Ю. Мельник, І. Ворончак і Г. Татусько по 25 ц.; Г. Блашкевич, І. Бандровський, Т. Дмитриків і Г. Улич по 20 ц.; О. Ковальчук 15 ц.; М. Шурпгайло 10 ц. — Разом **$29.80**

136. Палмертон, Па. Вп. Дмитро Коцюбинський і Василь Ґроховський зложили на „фонд" запомоговий по $1.00. — Разом **$2.00**

137. Монессен, Па. Братство сьв. Ап. Петра і Павла, від. 338 Р. Н. С., жертвувало з братської каси **$20.00**

138. Рочестер, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 367. Р. Н. С.: Тов. „Запорожська Січ" $5.00; А. Тимків $1.00; Д. Захорків, В. Дуда, С. Мудрик і Н. Щербій по 50 ц.; К. Хомин 35 ц.; Анастазія Джус 30 ц.; Марія Джус, Я. Шихворост, Н. Мазурчак, Н. Попович, М. Тимків, Д. Антонів, Н. Перчик, Д. Бігун, В. Пукіш і Н. Рига по 25 ц. — Разом **$11.15**

139. Ґленвіл, Конн. Тов. „Просьвіта", від. 377 Р. Н. С.: М. Гаврилюк і Н. Робак по 50 ц.; С. Ґарджевський, Й. Ґарджієвський, П. Робак, І. Гнатишин, Д. Шелепка, А. Лопух, Н. Заторський, С. Пастернак, Катерина Томків, Ксеня Замора, Анна Волошин, А. Хрущ, С. Петровський, С. Москаль, І. Павахида, Анна Куснік, Н. Волошин, Ю. Підґурський, Г. Недошитко, П. Мітровський, П. Робак і Т. Греськович по 25 ц.; К. Кржеменецький і В. Станкевич по 15 ц.; Гелена Ґарджієвська 10 ц. — Разом **$6.90**

140. Перт Амбой, Н. Дж. Товар. сьпівацьке зложило часть доходу з представлення „Ой не ходи Грицю" яко жертву на „фонд голодуючих" **$12.00**

141. Ню Порт, Р. Ай. На повисшу ціль зложили жертви Вп. Панько Мода і Василь Заокінний по $1.00. — Разом **$2.00**

142. Макаду, Па. Вп. Дмитро Капітула, предс. Р. Н. Союза, зложив жертву на „фонд для голодуючих" в сумі **$5.00**

143. Макаду, Па. Сестрицтво сьв. Ольги, від. 186 Р. Н. С.: жертвувало з сестрицької каси даток в сумі **$5.00**

144. Вестмореленд Сіти, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 41 Р. Н. С.: жертвувало з братської каси **$10.00**

145. Філядельфія, Па. Братство сьв. Василія Вел., від. 339 Р. Н. С.: Бр. сьв. Вас. Великого $10.00; Т. Грицей $2.00; І. Сорока $1.00; О. Вадзюк 55 ц.; І. Жмутин, Т. Мущинка, Т. Стеців, О. Вигодованець і В. Дьорка по 50 ц.; І. Лихман 35 ц.; А. Галамаґа 30 ц.; В. Павлишин, С. Романюк, С. Лазорка, С. Дьорка, І. Курцеба, С. Стецик, Т. Вітів, І. Бішко, Ю. Палько, М. Будай, Г. Скольський, І. Бендзяк і Ю. Гоцинець по 25 ц.; Ю. Шкодин 10 ц.; Г. Кудла 5 ц. — Разом **$20.10**

Разом $785.74.

З перенесеня (ч. 18) $1.274.80; з днем 2-го мая виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $2.060.54.

В ІМЕНИ ГОЛОДУЮЧИХ СКЛАДАЄ СЯ ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИБІГ!

ПОСЬВІДКА НАДАНЯ.

Дня 2-го мая 1914 р. вислано телеграфічно через агенцію С. Миляновича в Джерзи Сіти, Н. Дж. (до посьвідок Амерікан Експрес Компани ч. 43353709) квоту $1.022.50 т. є. К 5.000 на адресу Тов. „Сільський Господар" у Львові.

Адміністрація.

РАЗОМ ВИСЛАНО ДО ТЕПЕР, ВЧИСЛЯЮЧИ ПОПЕРЕДНІ ПОСИЛКИ, $2.045.00 т. є. К 10.000.

ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

В послідним тижни зложили жертви слідуючі Добродії:

99. Реймонд, Ваш. Вп. Никола Осадчук зложив жертву в сумі **$1.00**

100. Кенонсбурґ, Па. На хрестинах у п. Семка Клюса зібрано заходами пп. Григорія Патинка і Петра Полигача слідуючі датки: Т. Рожанський і П. Полигач по $1.00; П. Смик, Г. Патинка, Л. Марцюк і І. Галин по 50 ц.; С. Клюс 30 ц.; Д. Сьвідерський, Я. Кролік, С. Більо, С. Ліцина і І. Хруник по 25 ц.; Марія Михалюк 15 ц.; Ф. Король, Т. Сьвідерський і Н. Н. по 10 ц. — Разом **$6.00**

101. Лакаванна, Н. Й. На хрестинах у п. Сенька Глад зложили присутні гості, члени 149 від. Р. Н. Союза, на руки п. Онуфрія Стецькова датки в сумі **$6.14**

102. Шамокін, Па. Впр. о. І. Констанкевич зложив дар в сумі **$5.00**

103. Шамонін, Па. Вп. п. І. Глова замість сьвяточних желань зложив жертву в сумі **$2.00**

РАЗОМ $20.14.

З перенесеня (ч. 18) $860.61; з днем 30 цьвітня виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $880.65.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ В ІМЕНИ „РІДНОЇ ШКОЛИ" ЩИРЕ СПАСИБІГ!

НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

Реймонд, Ваш. По одному квадратовому метрови української землї закупили: Вп. Николай Осадчук і Анна Осадчук (д. Кирила). — Разом **$2.00**

Шамокін, Па. Впр. о. Іван Констанкевич, зложив жертву в сумі **$5.00**

Шамокін, Па. Вп. Іван Глова зложив з нагоди сьвят жертву в сумі **$1.00**

РАЗОМ $8.00.

З перенесеня (ч. 18) $506.13; з днем 30 цьвітня виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $514.13.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ В ІМЕНИ „СОКОЛА-БАТЬКА" ДРУЖНЕ ГАРАЗД!

ЖЕРТВИ НА ПРИВАТНУ УКРАЇНСЬКУ ҐІМНАЗІЮ В ДОЛИНІ.

Філядельфія, Па. Заходами Вп. Теодора Грицея зібрано між членами Тов. „Русько-американських Горожан" в Філядельфії і на хрестинах у п. Івана Сороки жертви на прив. укр. ґімназію в Долині від слідуючих Добродіїв: В. Загаєвич $3.00; Т. Грицей і І. Сорока по $2.00; Ю. Пищальник $1.50; Д. Костів, Ф. Лупацій, Т. Стеців, М. Ревацький по $1.00; С. Демків, І. Жмутин і С. Іванків по 75 ц.; С. Мусила, А. Гарасим, С. Стецик, Г. Кудла, Л. Буричка, Н. Смоляк і В. Дьорка по 50 ц.; С. Романюк 30 ц.; В. Гоцинець, І. Сорока (мол.), А. Дьорка, І. Будай, А. Буричка, Е. Буричка, Т. Мущинка, В. Мущинка, Г. Курцеба, І. Боросевич і А. Сава по 25 ц.; дрібними датками 12 цнт. — Разом **$20.42**

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИБІГ!

За фалшивий алярм карають остро в Америці. Чому-ж тепер не покарають президента Вілсона за фалшивий алярм до війни. Якось не випадає так пустити йому плазом, що заалярмував цілу Америку до війни з Мексиком, а тимчасом війни нема.

КАЛЕНДАР.

МАЙ.

н.ст.	Дні	РУСЬКІ СЬВЯТА	с.ст.
7	Ч	Сави Стратилата муч.	24
8	П	† Марка апост. і еванг.	25
9	С	Василія єп. і священмуч.	26
10	Н	4. по Вел. о Розслабленім	27
11	П	Ясона, Сосипатра і Максима	28
12	В	9 муч. в Кизиці	29
13	С	† Якова апост.	30

НОВИНКИ.

З Америки.

СЛАВНО СПИСАЛИ СЯ ВІДДІЛИ Р. Н. СОЮЗА.

На засїдю Головного Уряду Р. Н. Союза зложили десь Відділи нашого славного Товариства поважну суму понад 2.000 долярів або 10.000 корон на голодуючих наших братів селян в Галичині. Кілько зложила наша Організація протягом 2-ох тижнів, тільки не всилили дві москвофільські організації („Общество русских Братств" і „Общество взаимопомощи") зібрати на таку саму ціль протягом двох літ. Сума, яку зібрали обі ті організації протягом двох літ „на голодующих русских в Галиціи" не досягла ще разом двох тисяч долярів. Се дуже відрадна проява, що Відділи Р. Н. Союза так гарно списали ся. Вона сьвідчить про силу нашої Організації, про характер її членів, а також про відчуте серцем своїх братів в незалежності від їх рідного краю. Се доказ загальної користи кожному, хто працює для нашого народа, бо набирає певности, що сей народ, котрий має таких синів, не пропаде, що перед ним ще велика, сьвітла будучність. Наші люди приносять на американську землю сї добрі прикмети зі старого краю: любов до свого рідного і почуть сили в одній сильній, могучій, карній організації.

Але мусимо зазначити, що на сїм, на сих 2-ох тисячах долярів, ми не повинні попрестати. Ми повинні зложити бодай яких 4 до 5 тисяч долярів. І се ще не буде така значна поміч, але вона буде для наших голодних братів найимилїша. Отже нехай жоден Відділ Р. Н. Союза не отягає ся від сповнения того народного обовязку. Навіть найбіднійший Відділ нехай зложить жертву, хочби і найменьшу, але най нїхто не бракує опісля в загальних виказах всїх Відділів.

Нарід в Галичині ще дальше загибає з голоду. Може й неодин з наших Читачів дістає розпучливі листи зі старого краю. Тож помочи треба ще як найбільшої і то треба буде аж до нового збору, аж до осени.

Слідом Українців у Злучених Державах повинні піти також наші Брати в Канаді. Вони вже теж нераз дали доказ свого патріотизму, тож і тепер не повинні рідному краєви відмовити помочи. Хто знає, може тільки сей одинокий раз ми засмо поміч нашим братам в старім краю, може вже більше вони не будуть потребувати помочи.

Поміч не є ся спізнена. Не отягаймо ся!

ЩО ПИШУТЬ ЧУЖИНЦІ ПРО НАШИХ БРАТІВ У КАНАДІ.

В канадійській англійській газеті „Вешінегл Гейзет" написала Англичанка пані Донелд Шов статю про канадійських імігрантів, в якій найбільше прихильно висловлює ся про українських поселенців. Ось-що вона пише: „З відвічним заходї є велика руська або галицька колонія. В теперішну пору в поверх чверти міліона Русинів в Канаді і число їх скоро зростає. Сї люди є ощадні, працьовиті і інтелїгентні. Прийшовши до краю без средств до житя, поселювали ся в найубожших і найменьше урожайних околицях, живучи в найострійших кліматі, вони ще і богатіють та зростають в силу.

Взявши загалом, під зглядом фізичним, моральним і інтелектуальним, Русини, після моєї думки, представляють найкращий тип імігрантів, який Канада дістає. Що до вигляду і сили, вони є предарна раса. Їх умовий уровень є перечісно той самий, що імігрантів із Великої Британії, де шкільне образованє є примусове, мимо того, що — більшість Русинів не вміє ні читати ні писати, коли прийдуть до Канади".

Варто би сї слова Англичанки, котра прирівнює наш нарід до найкультурнійшого в сьвіті — англійського, прочитати галицьким Ляхам, котрі не торочать у своїх газетах, що Українці некультурні, дикі, а вони тільки в Галичині культурні.

РУЗВЕЛТ ВЕРТАЄ СЯ З ПОДОРОЖИ.

З Манаос (в Бразилії, в полудневій Америці) прийшли телеграми, що бувший президент Злучених Держав скінчив уже свою наукову подорож по Бразилії і дня 28. цьвітня прибув до Манаос, щоби відтак вибрати ся вже в поворотну дорогу до Америки. Рузвелт здоровий і добре тримає ся, тільки на лици невеличко йому припали чарки. На памятку подорожи Рузвелта названо бразилійську ріку Кастагута рікою Рузвелта. Мимо пригод під час наукової подорожи по диких сторонах полудневої Америки збірка наукових річий, яку везе Рузвелт до Злучених Держав, представляє ся дуже повноважно.

СТОЛІТЄ МИРА.

Комітет американської організації для відсьвяткованя столітнїх роковин мира між Англїєю і Злученими Державами постановив видати мільон долярів на се сьвято. За сї гроші мають ся передівсім побудувати дорогі памятники, для президента Лінкольна в Лондоні, історика Паркмана в Оттаві і королевої Вікторії у Вашінгтоні. Для лучшого обзнакомленя газетярів з відносинами у других державах заплатить ся їм з фонду кошти подорожі по сьвіті. Після думки комітету незнанє чужих країв дуже богато спричиняє взаїмного дражненя поміж часописями ріжних держав і доводить до війни. Також поети і письменники, що напишуть найлучші твори про потребу всесьвітного мира, мають дістати по $10.000 з фонду. Рівнож місто Гент в Бельгії, де підписано договір між Англїєю і Злученими Державами, дістане в дарунку $10.000. Гомстед Вашінгтонів в Англії Солґрейв Манор має перемінити своє імя на Вашінґтон Манор і на нїм мае ся побудувати інститут для пропаганди мира через відчити по ріжних краях. У всіх столицях держав, почавши з Берліна, мають бути побудовані памятники, що будуть представляти післанництво мира Злучених Держав до всїх народів сьвіта. Таксамо мають ся роздати гроші між церкви, школи і синагоги, що брати-муть участь в ювилейних обходах.

РУСИН УБИВ ПОЛЯКА.

З Олеси, Н. П. пишуть нам: В Олеси дня 29. цьвітня с. р. перед семою годиною рано в грабарни забив Русин Іван Піскор Поляка Я. Гермака. Гермак від довшого часу робив в роботі зйитки Піскорови, а згаданого дня оба посварили ся і Гермак вдарив гаком Піскора. Той хотів відібрати від нього гак і зловив за гак, але Гермак не пустив. Тоді Піскор як тримав гак поперек, так пхнув Гермакови під груди і він звалив ся на землю. Піскор його підніс, вдарив ще в писок і посадив на купу шкір вже нежнвого. Піскора арештувала поліція, а дня 1-го мая відбула ся розправа, на котрій був лікар і узнав, що Гермак був слабий від довшого часу. Потім судія увільнив Піскора від вини і кари, бо він боронив ся перед нападаючим. Покійний Гермак лишив жінку і кілька дітий, а числив 30 літ.

Г. П.

ДОБРА РОБОТА ДЛЯ МІЛЇОНЕРА.

З Шікаґо, Іл., доносять: Підчас недавних виборів вибрано гицлем в передмістю Шікаґо Ню Ґравр одного з провідників прогресивної партії, мілїонера-адвоката Шермана Бута. Бут каже, що прийме „достоїнство". Варто буде подивити ся, як богатий мілїонер буде вганяти за бездомними псами по улицях міста.

БІЙКА В ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

До нюйорської російської газети „Русское Слово" пишуть з міста Монтреалю в Канаді (провінція Квібек) ось-що: „Недавно в місцевій православній церкві стала ся така подія. В церкві є невелика каса й ось церковним старшинам захотіло ся поглянути, чи все там в порядку. Показало ся, що бракує 5 долярів. Касієр обжалував старосту, що сей вкрав, а староста касієра. Зачала ся сварка. Від слова до діла недалеко. Тож почали ся взаїмно переконувати кулаками. В церкві в сю пору було трохи людий, котрі сповідали ся. Всї вони були пяні, бо наші русскі люди повідають, що „у пяного чоловіка більше відваги, щоби говорити з попом". А пяним бійку лише подай. Зараз прискочили всї до старости та до касієра „помагати". Бійка двох хлопів перемінила ся у загальну бійку. Навіть сей, що сповідав ся, віскочив від сповіди, а прийшов помагати бити ся. Бійка була така завзята і страшна, що піп навіть не мав сьмілости приступити до „церковних войовників". Хто знає, на чім було би скінчило ся, як би до церкви не була увійшла завізвана поліція, котра палками розігнала русских з дому Божого та перешкодила їм „виясняти справу", де поділо ся 5 долярів. Тепер коло церкви стоїть поліційна сторожа.

Є КАНДИДАТИ НА КАТА.

Канадійські газети з Вінніпеґу доносять, що до заступника шерифа зголосило ся 20 людий, які хотіли би повісити Кравченка. Одначе між тими ледви двох зголосило ся таких, що мають вже практику.

З українських земель.

ДВА НОВІ УКРАЇНСЬКІ СТИПЕНДІЙНІ ФОНДИ.

Наукове Товариство імени Тараса Шевченка у Львові одержало під свій заряд два нові стипендійні фонди. Перший фонд імени Олександра Кониського, а другий імени Якова Головацького. Український письменник Олександер Кониський, звісний з того, що написав докладну, просторy житьпись Тараса Шевченка лишив ще по своїй смерти, перед 14 роками запис на українські ціли. Але сей запис не увійшов був у житє з причини, що його родина (московська) спротивила ся була тому в суді. Аж тепер російський суд відкинув сей спротив і Товариство Шевченка у Львові одержало запис у сумі 7.000 рублів (17.686 корон або 3.500 долярів), які в завіщаню так поділені: 1.) 1.000 рублів ($500) на нагороду за написанє найлiпшої житьписи Т. Шевченка; 2.) 500 рублів ($250) на виданє популярної книжки про права і обовязки кождого чоловіка яко горожанина свого краю; 3.) 500 рублів ($250) на бібліотеку Товариства і 4.) 5.000 ($2.500) на стипендії для українських студентів львівського університету. Другий фонд імени Якова Головацького, звісного українського дїяча й ученого з часів Маркіяна Шашкевича і пізнїйших літ, виносить 2.500 рублів (5.400 корон, 1.250 долярів). Яків Головацький помер в 1888. р. в Росії, куди перенїс ся був з родиною, покинувши український табор, а ставши русофілом, яким вже був до смерти. Але тепер жінка покійного Марія, котрій він лишив маєток в селї Вотни коло місточка Бихова в Могилївській губернії в Росії, і син Всеволод, що є лікарем в російськім місті Москві, хотячи змити пляму з памяти покійного, що покинув був на старість свій нарід, заснували українську стипендію його імени для українських студентів і віддали під управу науковому Товариству імени Шевченка у Львові.

РОЗПОРЯДОК ПРО ПРАВОСЛАВНИХ СЬВЯЩЕНИКІВ В ГАЛИЧИНІ.

Галицькі газети доносять, що православний конзисторъ в Черніівцях, на Буковині, видав розпорядок, яким приказує духовеньству на випадок, коли чужий православний сьвященик мішав би ся в справи парохії, донести про се конзисторови. Православний сьвященик у Львові одержав приказ, щоби нікому сьвященикови висьвяченому в Росії або деинде, або там приналежному не видавав повновласности до вівконуваня церковних чинностий після православного обряду в Галичині. Газети пишуть, що розпорядок сей є в звязи з фактами, які виявили ся в розправі за державну зраду проти Бендасюка і других кацапських шпигунів у Львові.

ЗМЕНШЕНЄ КАРИ КИЇВСЬКИМ ДЕМОНСТРАНТАМ.

Київський губернатор розглянув просьбу декотрих осіб, що відсиджують арешт за участь в демонстраціях з приводу заборони сьвята Шевченка і робили заходи о скасованє наложеної на них кари. Губернатор пізнав можливим зменьшити арешт з півтора місяця на один місяць 13 особам, а 6 особам місячну кару замінено трома тижнями. Просьбу семи осіб не узглядненo зовсім.

КАРА ЗА УЧАСТЬ В ТАРАСОВИХ РОКОВИНАХ.

З Петербурга доносять, що Синод зажадав від єнисейського єпископа Никона (одинокого російського єпископа і до того родовитого Москаля — приятеля Українців), щоби оправдав ся, на якій основі він зважив ся взяти участь в концерті, уладженім в сотї роковини уродин Шевченка.

НОВИЙ ПОВІТОВИЙ СУД В ГАЛИЧИНІ.

Новий повітовий суд утворено в Ягольниці, борщівського повіта. До того суду будуть належати отсї громади і двірські обшари: Антонів, Базар, Хомяківка, Долина, Ягольниця стара, Муханка, Нагорянка, Салівка, Свидова, Шульганівка, Улашківці, Заболотівка і Капустинці.

ГРАДИ І БУРІ.

З Золотник коло Підгаєць в Галичині доносять: Дня 3. цьвітня коло 7. год. вечером надтесли західні хмари ненадійну бурю. Майже через цілу годину тривали страшні лискавки і сильні громи, неначе в липни, потім почав падати град величини волоського оріха. На другий день настала студінь.

СУМНИЙ КОНЕЦЬ ЛЮБОВИ.

В Кононици коло Зимної Води (під Львовом в Галичині) жила при своїх родичах 18-літна Марія Стахаківна, звісна красуня в цілій околици. Залюбив ся в ній син властительки тамошнього фільварку, з яким дївчина часто стрічала ся. Скоро плили залюбленим місяці любови, а небавком почула ся Марія Стахаківна, що стане матерію. Про се заговорило ціле село. Молода дївчина породила дитину, а користаючи з того, що дома не було під ту пору нікого, завинула її в шмати і лишила в куті сіний. По кількох днях набрала сил і закопала дитину глубоко в сінях під землею. Опісля поїхала до Львова на службу. Звернула на се увагу жандармерія, і відшукавши дївчину у Львові, стала її випитувати о причину виїзду до Львова. Дївчина призналa ся до всього. Жандармерія арештувала її, а лікарі веліли відкопати дитину і ствердили, що вона народила ся жива. Стахаківна стане небавком перед судом.

БОГАТИЙ ЖЕБРАК.

Польські газети доносять, що перед кількома днями поліція у Львові арештувала якогось жебрака, котрий продавав на улици сірники, але ся торговля сірниками була лише покришкою для жебраниня. Жебрак, торгуючи ся недавно з якоюсь панею, попав без причини в таку лють, що хотів бити її палицею, а поводив ся так неприродно і горячково, що поліція думаючи, що се божевільний чоловік, відставила його до кульпарківського заведеня для божевільних. Коли його передягали в одяг заведеня, на велике счудованє лікарів і дозорців, найдено в торбі на грудях жебрака 66 тисяч корон. Потім богатого жебрака випущено на волю.

СМЕРТЬ В РІЦІ.

В ріці Сереті коло Теребовлі в Галичині найдено тіло якоїсь женщини. Показало ся, що се Анна Чакова, жінка двірського слуги з Ладичина, теребовельського повіта. Утопила ся тому, що її чоловік обходив ся з нею у звірський спосіб. В ріці Лїминиці коло Старого Самбора в Галичині утонув ся господар Іван Вишатицький зі Старої Роли, вертаючи з млина. Коні з частию воза випратували ся.

ТРУП В ГНОЮ.

На полях межи Жиравкою а Солонкою коло Львова, в Галичині, стоїть купа гною, котру перед кількома тижнями закупили від громади два селяни із Солонки, Рись і Сушка. Коли недавно хотіли гній забирати й оглядали купу, побачили виставаючий з неї якийсь чобіт. Коли той чобіт витягнули, побачили виставаючу людську ногу. Коли відтак гній розкинули, найшли під ним труп якогось чоловіка. Дали зараз о тім знати війтови і жандармерії, а місцеві селяни пізнали в трупі убитого селянина з Жиравки, Андрія Коростіля, літ 65. Його розпізнала також і сестра, 85-літна старуха. Судово-лікарські доходженя виказали, що тут маємь ся діло з якимсь злочином, бо Коростіль мав зломаний стовп хребетний, кілька ребер і ключицю а крім того мав богато ран на голові і руках. Лікарі ствердили, що труп лежав закопаний в гною більше ніж місяць. Хто допустив ся того злочину і в якій цїли, покищо не знати.

ВИКОПАНИЙ СКАРБ.

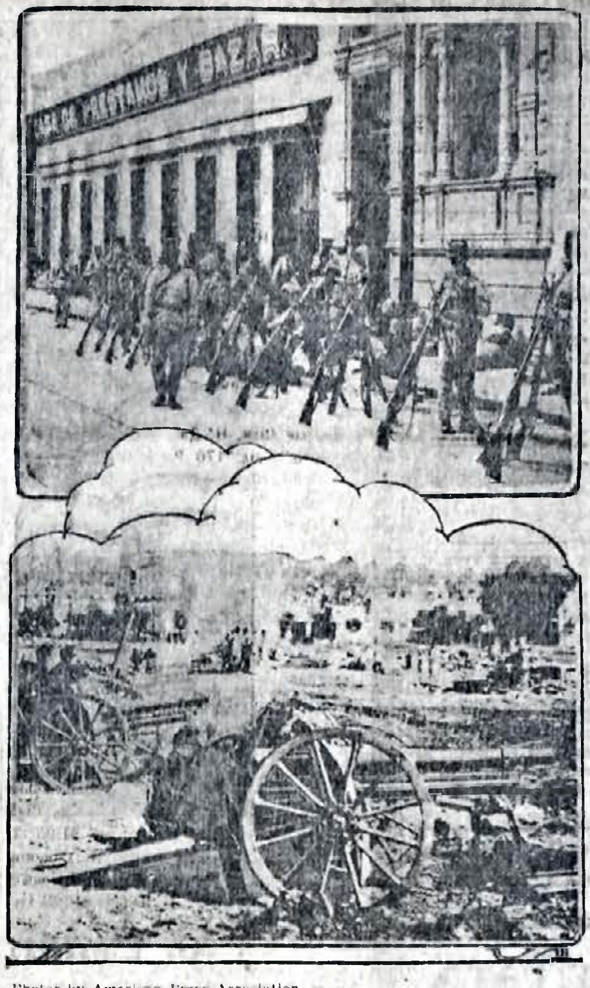
В Долинянах (рогатинського повіта в Галичині) виорав недавно парібок в поли горщок зі срібними монетами з часів Жигмонта III. та Івана Казимира.

САМОУБИЙСТВО ПОЛЬСЬКОГО ГРАФА.

Дня 15. цьвітня рано вийшов зі свого мешканя у Львові крізь вікно граф Мариян Дзєдушицький і утік з дому. Щойно пізнїйше родина дізнала ся про його утечу і почала шукати, але безуспішно. Аж небавком повідомлено родину, що граф утопив ся в Пелчинськім ставі. Тіло самовбийника виловили і відставили до судової медицини. Жінка самовбийника Софія зізнала, що її муж від довшого часу хорував на сильну нервову недугу.

ОТСЕ РАЗ ДІВЧИНА!

З Києва, столиці російської України, доносять: Тутешні лікарі мали нагдядний примір витривалости українських дівчат, коли прийшло ся їм обсервувати стан горячки одної дівчини, хорої на тиф в однім зі шпиталів. Витривалість дівчини захопувала лікарів, бо не було ще випадку, аби людина витримала таку горячку, як ся дівчина. Коли її горячка дійшла до 112 степенів Фаренгайта, термометер (тепломір) тріс, бо не мав куди розширювати ся. Тоді лікарі дістали инший термометер і побачили, що горячка у дівчини дійшла до 122 степенів, а відтак аж до 131 степеня Фаренгайта (55 степенів Цельзія). За вірність сього сьвідчать визначні професори Образцов і Яновський.

МІСТО МЕКСИКО ПЕРЕПОВНЕНЕ ІНФАНТЕРІЄЮ Й АРТИЛЄРІЄЮ ДО ОБОРОНИ СТОЛИЦІ.

Photos by American Press Association.

Місто Мексико (по еспанськи Mexico), столиця мексиканської републики, готовить ся завзято до оборони на випадок найзду зненавиджених Мексиканцями Янків. Від коли Злучені Держави висадили частину своєї маринарки в портовім місті Вера Круз, від тоді федералісти (приклонники Гуерти) стягають всї свої сили і ладять ся на приняте ворога. Горішний образок представляє відділ воюючого семого полку федералістів, котрі на одній з головний улиць Мексика поскладали свої карабіни в козли і ожидають приказів диктатора Гуерти. На долішнім образку видно одну з найлїпших батерій мексиканської армії федералістів.

З широкого сьвіта.

ЗА ЕМІГРАЦІЙНІ НАДУЖИТЯ.

Віденський краєвий суд покінчив тепер слїдство з 1050 людьми, що займали ся еміграцією і допускали ся ріжних надужить. З початком мая розпічнуть ся в дотичних судах розправи.

ЯК МОСКАЛЬ РАТУЄ СВОЇХ ШПІОНІВ.

Ми писали, що віденський суд засудив Александра Якдріча, бувшого австрійського офіцира, на 17 літ вязниці за шпіонство в користь Росії. Сей шпіон видко зробив для Росії велику прислугу, коли вона постановила видобути його з вязниці. А було се так. Якдріч сидить в кримінал в місточку Карляв коло Ґрацу (в австрійськім краю Стирії). Отже до одної з ресторацій в Ґрацу приходило від якогось часу кількох людий, що розмовляли по московськи. Розмовляли зовсім свобідно, бо не сподівали ся, що в Ґрацу може їх хто розуміти. На їх нещастє кельнерка сеї ресторації розуміла добре московську мову, бо давнїйше була в Росії. І з їх розмов дізнала ся кельнерка, що сї люди хочуть викрасти російського шпіона з Карляв. Повідомила про се поліцію, котра зараз поробила заходи, щоби узабезпечити замах на вязницю. Якдріча перевели до иншої келїї і наложили йому на руки ланцушки, а в ночи будинок стерегла скріплена сторожа. З підслуханої розмови виходило, що ночию мав заїхати самохід, сторожу мали обезсилити запахом хльороформу, а Якдріч, якимось доси невиясненим способом, мав спустити ся з вікна по простиралї, потім мали його забрати на самохід. В ночи зі второк дійсно наїхав самохід дорогою зі сторони Трієсту і скрутив у вузьку уличку, що веде до вязниці. Побачивши, що їх плян викiджений, завернули і пропали в нічній пітьмі.

МІЛЇОНИ З ДИМОМ.

Обчислено, що в 1912 р. викурено в Австрії тютюну за 334 і пів мілїонів. Галичина прокурила 47 мілїонів корон. Держава має понад 216 мілїонів корон зиску з тютюну. Показало ся притім, що підвисшене ціни тютюну не принесло державі страти і не причинило ся до понеханя куреня.

МАСОВЕ ЗАТРОЄНЄ У ФАБРИЦІ.

При вироблюваню масти, яка виділяє зі себе отруйні гази, захорувало в одній фабриці гуми в столиці Росії Петербурзї понад 200 робітниць. Цілі їх громади попадали нагло зімлілі на землю. Десять робітниць померло нечайно внаслідок отроєня. Решту хорих уміщено по робітнях, відки перевезено їх пізнїйше до шпиталів. Фабричні робітниці уладили галасливі сцени, заявлюючи, що в фабриці вже від давна панують непорядки і кинули ся на урядників, грозячи їм, що самі з ними справу зроблять. Вкінци увійшла поліція і при її помочи вдало ся урядникам успокоїти невдоволених.

СТОЛИЦЯ АЛЬБАНІЇ БЕЗ ЧОРНИЛА.

Один румунський справоздавець, що перебуває в теперішній столиці Альбанії в надморськім місті Дураццо, вислав до своєї часописи звіт, писаний олівцем, в котрім додає, що був змушений писати олівцем, бо в готели, що в нім мешкав і платить 24 марок денно (около $6.00), нема ні краплі чорнила до писаня. По правді, господар мав давнїйше склянчину того дорогоцінного плину, але як ізза необережности її вивернув, не міг вже другої дістати в цілім Дураццо.

НЕЗНАНІ КРАЇ.

Вчені люди обчислили, що осьма частина поверхни землі ще нікому не знана. З тих земель богато припадає на оба бігуни а решта на Азію, Америку та Австралію. На бігуни білі люди не можуть дістати ся, бо там дуже зимно, а до инших країв тому, що там грозять їм дикуни, ядовиті гадюки, фебра або піскувата пустиня.

ЖОВНІР ВДАРИВ ҐЕНЕРАЛА.

Перед військовими касарнями в місті Фіюме, в Угорщині, став ся такий випадок. Ґенерал Салис велів підофіцирови, командантови патрулі, арештувати якогось простого жовніра. Коли патруля наближала ся до жовніра, сей прискочив несподівано до ґенерала і так сильно вдарив його кулаком у груди, що ґенерал трохи не впав. В той час зібрало ся на улиці значне число цивільних і як патруля хотіла жовніра схопити, цивільні кинули ся гурмою межи патрулю і жовніра і улекшили йому утечу. Жовнір щез серед зміщаних і не віднайдено його.

B 95

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.
Published by The Little Russian Nat'l Union of America.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor. 83 Grand St., Jersey City, N. J.
A. SAWKA, manager. 83 Grand St., Jersey City, N. J.
Terms: Two dollars a year. Single copy: 5 cts.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Оплачувати ґазету треба завсіди з гори.

Гроші треба посилати в реджистрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий перекас, котрий дістаєте від почтаря або агента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні грошей дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, коли в гори не було назначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всі оголошеня (адвертайзменти) поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

Болюча втрата.

Нечисленні ряди нашої інтелїґенції на американській Україні, а ще менше між тими рядами людей вільних і свому народови заслужених. До тих немногих одиниць, які своє імя записали у нашого народа золотими й ніколи нестертими буквами", належав бл. п. о. Емілїян Бартіш. Не довго він ще працював на поли церковно-народнім, бо люта смерть скосила його молоде житє, — але память про него між нами не загине! Ті, котрі знали близше бл. п. о. Емілїяна, ті, серед котрих він жив і працював, поставлять його побіч покійного Бончевського й Стефановича, і американська Русь-Україна мати-ме свою трійцю...

Бл. п. о. Емілїян належав до таких людий, котрі роблять свою роботу в тихости і ніколи та перед ніким не чванять ся ні своїми трудами ні своїми заслугами. Та проте не можна сказати, щоби він відносив ся рівнодушно до того, що робили другі патріоти і що діяло ся у його новій вітчині. Він був за делікатний, щоби критикувати роботу чи поведенє других, але його душа боліла, коли бачив, що американській Руси творить ся щонебудь негоже. В листах до нашої Редакції жалував ся нераз на сеє начальство, яке [illegible] в розріз з народною політикою, та проте був тому начальству вірний і ніколи його не зраджував. Начальство його не любило (переносили його з місця на місце що кілька місяців), але він мабуть не богато собі робив з сего, бо знав, що у кождій новій парохії знайде своїх людий і тим людям зуміє стати в пригоді.

І бл. п. о. Емілїян служив свому народови всіми своїми силами. Добрий душпастир і дорадник, знаменитий сьпівак і діріґент, великий любитель рідної поезії і штуки — усе своє знанє віддав Покійний на жертвенник народний. І в історії боротьби за український університет відограв бл. п. о. Емілїян свою ролю. Підчас буч у львівськім університеті в 1907 році зістав враз з иншими арештований і видержав аж до остатку відому всім голодівку українських академиків.

Яка шкода, що такі люди, та й ще до того в цьвіті житя, покидають сей сьвіт і переносять ся в країну вічности! Як тяжко погодити ся нам з тим сумним і болючим фактом, що о. Емілїян Бартіш ось щойно між нами жив і трудив ся, ми його шанували й любили, він тішив ся плодами своєї душпастирської праці, а тут — конець і вже ніколи не побачимо симпатичного і всіми улюбленого сьвященика і народного робітника!

Та щож діяти... Нехай буде Божа воля, а ми, кидаючи на сьвіжу могилу грудку чужої землі, кличемо зі слезами в очах: Пером Тобі земля, благородний Покійнику, а память Твоя нехай остане між нами од рода в род!

о. Емілїян Бартіш

руський гр.-кат. парох в Міннеаполіс, Мінн. Уродив ся в селі Білогорщу, пов. Львів, Галичина, дня 21. грудня 1883 р. Висьвятив ся в целібаті (безженнім стані), а сьвяченя дістав з рук Преосьв. С. С. Ортинського в Америці. До Злучених Держав прибув 1908 р. і зараз записав ся в члени нашого Р. Н. Союза. Помер на запаленє слїпої кишки дня 15-го цьвітня 1914 р. В. Й. П.

Понизше містимо допись, надіслану нам п. Я. Ґрубрином, членом Р. Н. Союза і відпоручником „Просьвітної Комісії" в Міннеаполіс, Мінн. Вже й з сеї дописи видно, що бл. п. о. Емілїян Бартіш був небуденним чоловіком і що лишив по собі щирий жаль між знакомими. Нехай сї прості, але щирі і теплі слова п. Ґрубрина будуть Покійникови скромною заплатою за його труди та за любов до меншого брата.

Ось що пише п. Ґрубрин:

Дня 21. цьвітня с. р., в сьвітлий Второк, відбув ся у нас погріб бл. п. о. Емілїяна Бартіша в церкві сьв. Константина. На похоронній відправі було трех сьвященників руських: Веч. оо. Ник. Петрушевський, Евген Бартіш (брат небіщика) і місцевий угроруський о. Ів. Ковач, і було 4-ох сьвященників латинського обряду. Похорон зачав ся відправляти о годині пів до десятої. Веч. о. Ник. Петрушевський мав красну проповідь і подяку в церкві. Говорив про житє і заслуги небіщика. О годині 3-тій пополудни удали ся люди в похід на цвинтар. В поході брали участь: Тов. „Запорожська Січ". від. 385 Р. Н Союза і Братство Успенія Пр. Богородиці, від. 194 Р. Н. Союза. Над гробом другий раз мав Веч. о. Ник. Петрушевський красну подяку, котру зложив всім присутним, а після того засмучений нарід розійшов ся домів. Вічная Йому память!

Тепер мусимо сказати, хто був бл. п. о. Емілїян Бартіш. Як Небіщик прибув до нас тут, то наша церков знаходила ся в великій небезпеці. Але Покійний зараз став горячо працювати як на ниві церковній так на ниві народній, а нарід, побачивши, що має доброго проводира, став щиро Йому помагати і в короткім часі зібрано кілька тисяч долярів. Справлено потрібні річи до церкви, виплачено лоти, на котрих церков стояла, а далї зачали і церков виплачувати. Усе те заслуга невіджалуваного нами бл. п. о. Емілїяна Бартіша. Покійник притягав нарід до церкви і до Р. Н. Союза; такої недїлї не було, щоби Він по проповіди не спімнув о Р. Н. Союзі. Заохочував, представляв, що то значить орґанізація і говорив до наших Русинів: „Возьмім „Свободу" в руки, а подивім ся до неї, кілько то вдів та сиріт плаче по своїх рідних, а хто їм слези обтирає? Чи не Р. Н. Союз? Тож не будьмо зимними, не кажім, що маємо ще час, або що ми ще молоді, але вступаймо до Р. Н. Союза ще нині, бо в лучности сила!"

Як бл. п. о. Бартіш лежав у великій недузі, взяв раз до рук „Свободу" і побачив що 20-тисячним членом в Р. Н. Союзі став ся наш чоловік з Міннеаполїс, Григорій Пастушенко. Бліде лице Покійника з тої радости аж зарумяніло ся, тай сказав тоді: „Най, жиє Р. Н. Союз! Слава і честь йому! А мені як Господь Бог поможе з тої недуги вийти, то одного Русина не буде в Міннеаполїс, щоби не був членом Р. Н. Союза!"

Небіщик працював для нас дуже щиро, а наш нарід тільки чекав вечера, щоби пійти до церковної галї та щось доброго почути. А кождий вечер був занятий чим иншим, нпр. 2 вечері в тижни була наука анґлійського язика, 2 вечері управляв Покійний хором, 2 вечері приготовляв наших Русинів, щоби могли лекше другі горожанські папери дістати, і так по цїлих тижнях працював над нашим добром.

Бл. п. о. Емілїян прибув до Міннеаполїс, Мінн., дня 4 січня 1914 року і перебував з нами до дня 29 марта 1914 року; тогож дня заповів в церкві, що чує ся нездоровим і пійшов до шпитали. В шпитали лежав від 29 марта до 15 цьвітня і 15 цьвітня 1914 р. о годині 10-тій 20 мінут вечер віддав Богу свого праведного духа.

Вічна память щирому Синови українського народа, котрому Він до кінця свого житя вірно й совісно служив і котрий Його за те по віки вічні не забуде.

Яків Ґрубрин.

ПОЗБАВЛЕНЄ ГР.-КАТ. ПАРОХІЙ АВТОНОМІЇ.

НОВИЙ ЗАКОН ДЛЯ ГРЕК.-КАТ. ПАРОХІЙ В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗИ.

В попереднім числї нашої часописи подали ми в повній основі зміст нового закона, який має обовязуючу силу для всїх грек.-кат. парохій в стейті Ню Джерзи. З огляду на се, що стилїзація закону є доволї трудна і може в дечім не досить ясно зрозуміла, вважаємо за відповідне подати деякі конечні поясненя і уваги для лїпшого його зрозуміня. Наведемо осьтут лише найважнїйші постанови сего нового закона.

Новий закон зносить всї попередні постанови, які до тепер обовязували при інкорпорованю грек.-кат. парохій. Кожда релїґійна грек.-кат. конґреґація (церква, парохія) має бути зорґанїзована після постанов отсего нового закона і він обовязує не лише ті конґреґації, котрі доперва в будучности будуть основані, але також всї ті конґреґації, які вже істнують і є заінкорпоровані на підставі якихнебудь инших прав стейтових. То значить, що всї вже істнуючі грек.-кат. парохії в стейті Ню Джерзи мусять перевести нове інкорпорованє після постанов отсего нового закона. Інкорпорованє мають перевести тростіси, означені після нового закона.

Рада тростісів грек.-кат. конґреґацій складає ся з 5 членів: 3 духовних і 2 сьвітських. Тростісами мають бути: епископ, його секретар (зглядно канцлер), парох і 2 сьвітських людий. Епископ, секретар і парох стають тростісами без вибору, титулом свого уряду. Притім належить замітити, що закон щодо епископа виразно постановляє, що тростісом має бути „католицький епископ, іменований папою римським до нагляду над руськими католиками грецького обряду в Злучених Державах". Не є отже в новім законї сказано, що тростісом має бути гр.-кат. епископ; з того належить виносити, що на случай відібраня юрісдикції (повновласти) гр.-кат. епископови або на случай відкликаня гр.-кат. епископа — не є виключене, що тростісом може стати кождий епископ, отже навіть і латинський, коли Рим віддасть йому нагляд над грек.-кат. Русинами. То саме відносить ся і до секретаря (зглядно канцлера) епископа.

Ті три духовні тростіси (епископ, секретар і парох) іменують 2 сьвітських тростісів.

Духовні тростіси є тростісами з титулу свого уряду, т. зн. кождочасний епископ, секретар і парох, обнимаючи свій уряд, зістає тим самим і тростісом.

Тростісів сьвітських іменує ся на один рік і вони виконують свій уряд, доки не будуть іменовані їх наслїдники.

Епископ є з уряду предсїдателем ради тростісів і корпорації. Він є уповновласнений скликувати тростісів на случай потреби на засїданє.

Рада тростісів має право: набувати, купувати добра і движимости всякого рода, церковні будинки, шкільні доми, приходства, сиріткські захоронки, доми сестер, цвинтарі і т. пр.: приймати спадщини і даровизни; їх винаймати, продавати, заміняти або записати: робити статути: завідувати справами, посїлостями й інституціями корпорації; іменувати урядників, яких їм буде потрібно до інституції і інтересів корпорації; позичати гроші на цїли корпораційні і видавати бонди й морґечі; вести управу і контролю всїх справ такої конґреґації, церкви або парохії і т. п. **Одним словом Рада тростісів є необмежена в своїх правах щодо господарки у всїх, як движимих так і недвижимих маєтках корпорації.**

Всякі ухвали і розпорядженя ради є тоді важними перед правом, коли за ними заявить ся більшість членів ради, однак під услівєм, що ті ухвали чи розпорядженя зістануть потверджені через епископа (в разї його неприсутности через його ґенерального вікарія), а на випадок опорожненя уряду епископа через адмінїстратора, який виконує епископську власть і є затверджений папою та признаний апостольським делеґатом в Злучених Державах.

Отсе були би найголовнїйші постанови нового закона, який увійшов в житє з днем 13 цьвітня 1914 р.

Історія отсего закона є вже доволї давна. Епископ, підюджуваний такими „тайними" совітниками, як Улицький і йому подібні, вже давно мріяв про се, щоби зломити власть парохіяльних комітетів, які виходять з вольного вибору парохіян, а підчинити парохії і їх маєтки виключно під свою власть. Та зразу йому не щастило ся. Два рази внощено згаданий законопроєкт, однак без успіху. З причини неприхильного становища латинського епископа в Трентонї, Н. Дж., якого юрісдикції підлягали тоді гр.-кат. церкви, сей законопроєкт двічи відкинено. Епископ Ортинський, діставши рік тому юрісдикцію з Риму, постановив тепер наново попробувати щастя, тимбільше, що латинський епископ обіцяв йому своїми впливами допомочи перефорсувати новий закон.

За стараннями епископа Ортинського вніс посол Ров дня 19 січня 1914 р. в асемблї згаданий законопроєкт, якого вірний зміст був поданий в попереднім числї. Сей законопроєкт перейшов в асемблї без ніяких змін і без ніякого протесту. О много труднїйша була справа перефорсувати його в сенатї. Хоч цїлу акцію ведено дуже тайно, щоби не вийшла на яву ся підпольна робота епископа і не викликала протестів зі сторони інтересованих парохіян, то всеж таки не вдалось всего закрити. Довідавшись, що того рода біл має вже прийти під обради сенату, вважали деякі наші інституції, як Р. Н. Союз і Народний Дім Руських Горожан в Джерзи Сіти, за відповідне внести письменний протест проти насильства епископа. Щоби розвести ширшу акцію в тім напрямі, на се не було вже часу. Отсей протест спричинив, що згаданий законопроєкт кількакратно усувано з денного порядку нарад сенату і доперва при незвичайно сильній форсї лобрів епископа Ортинського і епископа латинського, які не відступали сенаторів, вдало ся послїднього дня сесії (8. цьвітня 1914 р.) перевести ухвалу законопроєкту. Дня 13 цьвітня 1914 р. підписав його ґовернор стейту Філдер і з тим днем увійшов він яко закон в житє.

З нагоди ухваленя сего закона помістила „Америка" новинку під заголовком: „Перший Чартер гр. кат. Руської Церкви в Ню-Джерзи Стейті!" Ось та новинка (наводимо без ніяких змін):

Дня 13-го цьвітня 1914, підписав Говернер Стейту Ню Джерзи біл (чартер) ч. 97, силою котрого руська гр. кат. Церков признана зістала яко **правна стейтова Корпорація**. Се радісна вістка для кождого щирого і віруючого Русина, бо се перший крок, який добула собі руська церков на земли Американській, а тим самим зрівнала ся з прочими заінкорпорованими церквами. Честь тим, що о сей чартер постарали ся!! Зміст чартеру, єго історію і тружеників около него подамо в слїдуючім числї „Америки". — Редакція.

Третий тиждень минає від сего часу, але „Америка" мовчить як заклята. Не помістила до тепер ні білю, ні його історії, ні тих славних „тружеників". Відай чи не соромно їй стало хвалити ся перед своїми читачами тим новим даруиком, який епископ приніс в жертві для своїх щирих парохіян.

Поясніть значінє білю, яким ви ущасливили гр.-кат. парохії, а побачимо, чи ся вістка буде для „щирих і віруючих Русинів" така радісна, як собі її представляє епископ Ортинський разом з наївною редакцією „Америки".

Підступнє відобранє і знищенє прав парохіян, котрі нераз послїдний цент складали на се, щоби удержати церков і парохію, називає редакція епископського органу „першим кроком" руської церкви і каже парохіянам зі сего радувати ся. Та щоби тільки ся радість не була передчасна!

З ХВИЛЇ.

КОТЮЗЇ ПО ЗАСЛУЗЇ.

Українська соціялістична ґазета „Робочий Народ", яка виходить в Канаді у містї Вінніпеґу (провінція Манітоба) помістила в 16-ім числї таку відозву до своїх передплатників (Подаємо з усіми похибками):

Товариші! Я опускаю друкарню „Робочого Народа", себи ті кастлї з черенками, при котрих працюю. Чому я се роблю? Хто дивив ся здоровими очима на наш „Р. Н.", той знає його гірку долю від основаня аж до нині. Бачивим мого тов. Павізівського, котрий працював заредактора, адміністратора, експедитора, складача і т. д., і то по 24 год. без обіду, але Ви читали „Р. Н." Був редактором тов. Гуцайло, з котрим працював по 17 і 24 год. на добу та жилисьмо одною фляшкою. Ви ще читали „Р. Н." Ви по вечери на ліжку до гори черевом читали „Р. Н" Ми без вечері процювали. Ви смачно спали. Ми не виспані до рана працювали. Много тов. з Кобалт, Монтріал, Оттави і инші помогли „Р. Н." і він дихав, але тепер стало круто дуже. Ми ходимо по стріті та жебраєм на обід. Чи Вам не встидно? Аж серце з жалю пукає, коли бачиш, кілько робітників при барах заливають свої морди (уста — Ред. „Свободи"), а другі піднирають буржуазні шмати, ату за кілька день довжники „Р. Н." зліцитують (може вірителї, бо довжники не можуть других ліцитувати, хиба їх зліцитують! — Ред. „Свободи"). Ви жадаєте червоного майогового числа, не знаючи чи й чорне вийде?! Гроші дайте! На 1-го мая буду в Монтреалі, подорозі поверну до декотрих відділів та розповім гірку долю „Р. Н." та скажу Вам на него дати гроші. Нім до Вас приїду то кличу до всїх читачів, гроші дайте! дайте, дайте гроші! хоч на малого хлопчину Пініла, бо „Р. Н." на 1-го мая не вийде. — Здоровлю читачів „Р. Н."

Ів. Гнида,
складач „Роб. Нар". і орґанізатор
Ф. У. С. Д. в Канаді".

Подаємо се яко новість на Україні, бо доси ще не було у нас таких редакторів, котрі ходили би по улиці жебрати і не було таких часописий, котрі писали би такі відозви як отся. Канадійські Українці повинні помогти сарацї „Робочому Народови" в той спосіб, щоби цїлком не було таких ґазет як „Робочий Народ", а тоді і не буде таких редакторів і таких відозв. Се буде кара загалу за нечисті справки людий, що держали ою ґазету у своїх руках.

ЗАЧАВ ВІДСТУПНИЦТВОМ.

Звісний канадійський опришок Кравченко, котрого недавно засуджено на смерть, безперечно був з роду Українцем. Але опісля покинув свою народність і став Румуном. Оженив ся навіть з Румункою і провадив дім по румунськи. Одначе і се не на довго, бо в Канадї перекинув ся в Анґлїйця і також свою православну віру заміняв на нову. Ось-що пише з того приводу про нього анґлїйська ґазета „Фрі Прес", котра виходить у Вініпеґу в Канадї: „Проживаючи в Ґреген, Онт., Кравченко ходив правильно в недї-

лю з жінкою до церкви, часом до англіканської, а звичайно до превитеріяньскої. Кравченкова жінка говорить лише кілька слів по англійски і Кравченко шепотом бувало перекладав їй проповіди на румунську мову".

Подавши се за англійською газетою, пише канадійська українська газета „Новини" (яка виходить в Едмонтоні, провінція Альберта): „Як звісно, Румуни не є ані англіканської ані презвитеріянської віри і коли Кравченко перевернув ся в протестанта, то вже аж в Канаді, коли зачали ділати на него впливи винародовлення. Тут і ціла трагедія з тим чоловіком. Присвоїв він собі покост Канадійця настільки, що міг успішно удавати навіть доктора та професора колеґії, ходив молити ся до презвитеріянської церкви і жінку свою навчив нової віри, але моральних правил не присвоїв собі. Радше втратив їх, коли мав які розвинені, втратив як непотрібну річ, котру покидасть ся враз зі старою вірою. Сумна практика давно показала, що всякі перевертні звичайно приймають на себе лише покост віри, чи народности, до якої пристають. І отсим поясняєть ся деморалізацію молодого покоління імігрантів в Канаді та Злучених Державах. Всї виховуючі чинники нового краю сприсягають ся на те, аби нерозумній і недосьвіченій дитині опоганити науку, яку подають її родичі дома, а не защепивши дітям нових моральних основ, во волї чи по неволї марнують їх душі."

Тесаме можна сказати і про наших відступників москвофілів, розуміеть ся, — лише тих, що сьвідомо покидають свій нарід для інтересу, для гроший (бо ті, що з темноти і несьвідомости зраджують свій народ, не роблять того для інтересу і не здають собі з того справи, що роблять). Всї москвофіли, російські платні аґенти, зачинають від того відступництва, що опришок Кравченко, і ступивши раз на його дорогу, ідуть по ній дальше.

„ЭТИМОЛОГИЧЕСКОЕ ПРАВОПИСАНІЕ".

Наша Редакція одержала з Галичини, з Лемківщини, зі села Сьвяткови великої, горлицького повіта такий лист з тамошної кацапської читальнї:

„Въ Редакцию Свобода 83 Grand St. Jersef City N. J. of Amerika polecony.

Святкова велика 5. 4. 914. Въ Редакцию! Свобода. Джерзи City. Так какъ въ газетѣ Свобода зъ дня 26го лютого. Ч. 9. була помѣщена дописъ пѣдъ заглавіемъ! Лист з Лемківщини. Которая то дописъ естъ ложною такъ прошу намъ сообщитъ подпищыка той дописи. съ почтенемъ Читальня им. М. Качковского въ Святковѣ великой. п. п. Кремнна Василій Колдра".

Сей лист заслугує на те, щоби його публично оголосити: 1) за його глупоту щодо змісту; 2) за його глупоту щодо форми.

Щодо змісту то глупий сей лист тим, що читальня чи „господин предсїдатель" гадали, що яканебудь редакція видає імена дописувателів.

А щодо форми, то глупа вона своєю „мовою" і „правописию". Автор листа „господин" Василій Колдра (певно батько або стрик або брат того студента Колдри, котрого тепер у Львові судять за шпіонство!) гадив, що він пише російською мовою. Отже ми скажемо йому, що се ані російська ані українська ані жадна инша мова, бо такою „мовою" ніхто на сьвіті не говорить. Похибок в тім листі стільки, скільки слів. А одно слово варте, щоб його окремо згадати. Господин Колдра просить, щоби подати йому „подпищыка" дописи. Отже російське слово „подписчикъ" (не подпищыкъ") значить по нашому передплатник, а передплатників дописий жадна часопись ще не має.

Свій „російський" лист „господин" Колдра силував ся до нас писати „этимологическимъ правописанiемъ" і зробив у такім коротенькім листї 34 (трийцять чотири) похибки проти сього „правописанія".

Питаємо ся тепер, за яке то „правописаніе" так побивають ся москвофіли? Чи не за таке, якого уживає господин Колдра? Здаєть ся, що за таке, бо всї вони мимо свого „етимольоґічного патріотизму" такісамі „этимологи" як господин Колдра зі Сьвяткови великої.

Є за чим побивати ся, велике „достояніе"...

РЕДАКТОР „ГАЙДАМАКІВ" „ПОПОМ"!

П. Хандога, редактор нюйорської соціялістичної газетки „Гайдамаки" пише в останнім числї сеї часописи про заложене в Ню Йорку якоїсь нової церкви, де установлено нового бога, котрий так називає ся: „сила, серед нас сотворивша свободу". Прапор сеї церкви чи того „бога" з а чотирма „с" є червоний прапор. До церкви „бога" „с-с-с-с" приймають кождого, без ріжниці віри і народности, коби тільки молив ся до с . . . . . Як пишуть „Гайдамаки" кождий член сеї церкви складає перед „богом" с . . . . . присягу, що поти не буде паразитом (галапасом), поки не настане инший лад на землї.

„Бог" с . . . . . не хоче дурно своїм „віруючим". Як видно із запевнень п. Хандоги, обіцює сей „бог" всім своїм „віруючим", що стануть галапасами, значить, що будуть жити чужим коштом, як тільки змінить ся теперішний лад.

Се лакома річ для декого: за саму молитву до „бога" с . . . . . стати колись мілїонером-галапасом і жити з чужої кривди.

На иншім місци в тімсамім числї „Гайдамаків" доносить знова п. Хандога, що він поховав жінку робітника Щутака, члена товариства „Гайдамаки" в Ню Йорку „без попа, дяка, паламаря і кадила". Відправа відбула ся в той спосіб, що п. Хандога прийшов до хати, де лежала бл. п. жінка Щутака і виголосив до покійної промову. Потім виголосив ще другу промову над могилою до покійної, а третю до чоловіка покійної, закінчивши отсими словами: „Честь і слава т. Ф. Щутакови, що для покійної жени своїй (!) постарав ся такого похороду. Ще раз честь і слава Йому!"

Не подав тільки п. Хандога, чи сей похорон і ціла відправа відбули ся після приписів нової церкви „бога с-с-с-с". Але можна догадувати ся, що так воно було.

П. Хандога буде мати перед „богом 4 „с" велику заслугу, бо він перший уладив похорон після його обряду. За се „бог с . . . . ." заки зробить пана Хандогу галапасом, певно заіменує його епископом своїх вірних в Ню Йорку. Добре, що поспішив ся: тепер вже, здаєть ся, ніхто його не випередить.

ШИРИТЕЛЇ ЕВРОПЕЙСЬКОГО МИРА.

Деякі американські часописи взивають правительство, щоби потягнено до одвічальности Ракефелера, властителя копалень угля в стейті Колорадо за те, що своїм опором проти домагань робітників і провокуючим поведенєм спричинив позбавлене житя стільки десяток людий невинних.

Пишучи се забули вони, що Ракефелер мілїонер. Забули, що ціле правительство Злучених Держав як було так і дальше є на службі мілїонерів і мілїярдерів. Забули вони, що говернор Колорада Ілія Аммонс посилав мілїцію стріляти робітників на приказ мілїонера Ракефелера. Такісамі Аммонси правлять цілими Злученими Державами. Всі вони ідуть на службу мілїонерам і мілїярдерам і служать їм вправдї по демократичному, але служать не меньше вірно як републиканці.

Треба мілїярдерам війни з Мексиком — федеральне правительство слухає і сповняє їх волю. Треба мілїонерам війни з безборонними робітниками — стейтове правительство Колорада слухає і сповняє їх волю.

З того ще не виходить, що мілїярдери і мілїонери такий войовничий нарід. Ні! Борони, Боже! Передівсім вони на війну не ідуть, а на доказ своєї миролюбивости дають охлапи зі своїх доходів на ширене европейського мира. Розуміеть ся, що яко американські патріоти вони не можуть ввозити до Америки того продукту з Европи, але в кождім разї сьвіт мусить признати миролюбивість Карнеґіх і Ракефелерів.

Спитаєте ся тепер: До кого-ж звертати ся за помочию, хто має направити ті лихі відносини?

На се відповімо, що часописи повинні передівсім звертати ся до широких мас. Осьвідомлювати їх і закликати до орґанізації. А як робітничі маси будуть осьвідомлені і зорґанізовані, то зломлять пановане горстки мілїярдерів і мілїонерів і самі зачнуть ширити мир — **американський.**

„ДАВАЙТЕ НОВИХ!"

Недавно виїхала з Австралії на північ острова Малїкольо місія, яка складала ся з 6 членів. Від якогось часу загинув по місії слїд. Ніхто не знав, що з ними стало ся, аж по якімось часї англійське правительство дістало від провідника племени сього острова таку телеграму:

— Присилайте нам нових місіонарів!

На се вислало англійське правительство таку телеграму:

— А де старі місіонарі?

Провідник племени знова відповів на сей запит отсею телеграмою:

— Ми вже з'їли!

ПРОЦЕС МОСКВОФІЛІВ У ЛЬВОВІ.

ПРОЦЕС МОСКВОФІЛІВ У ЛЬВОВІ. ЗРАДНИКИ НАРОДА І ДЕРЖАВИ.

У латиньску Велику Пятницю минуло пять недїль від дня, як перед львівською лавою судіїв присяжних почала ся проти кацапських аґітаторів С. Бендасюка і В. Колдри та цареславних попів Гудими й Сандовича розправа за головну зраду, за те, що вони в роках воєнної тривоги, в часї між 1909-им та 1912-им р. підготовляли ріжними способами ґрунт до того, аби Росія легко могла відірвати Галичину від Австрії та забрати нашу країну під свою самодержавну кормигу.

Розправу перервано на чотири дни, а по Великодни розправа відбуває ся безнастанно дальше. Скінчить ся вона в місяци маю. Чим довша розправа, то тим більша заплата прийде адвокатам, котрі поприїздили до Львова на розправу з цілими родинами. Кілько вони на сїм процесї зароблять, можна зміркувати з того, що сам Поляк адвокат Соляньский рахує собі за кождий день розправи по сотні, а не забуваймо, що вже досї пройшло більше між 30 днів розправи. Що обжалувані не заплатять сих сум з власної кишенї, то певне. Гроші на се прийдуть з тих фондів, з котрих плили пособія на русофільські бурси, де виховувано з бідних сельських дітий яничарів, які мають відтак помагати катувати рідну матір.

Аби показати сьвітови, а особливо Полякам, що кацапи дуже „почтенний нарудъ", то і обжалувані і оборонці старають ся представити свою партію як стадо невинних ягнят, над якими знущають ся Українці. Аби приподобати ся Лядям, то ті великі й тверді московські патріоти і споміж обжалуваних і споміж адвокатів зневажають свою рідну мову та раз-враз промовляють по польськи. По польськи говорять вони до самих сьвідків, які по польськи не годні і слова сказати. І хто лиш раз загляне на сю розправу, той зовсїм переконуєть ся, як наші Москалики накладають з Поляками. Що на сїм процесї вибріхують ся обжалувані, то не диво, бо навіть судовий закон позволяє обжалуваному говорити неправду. Та загальну увагу звернуло се, що навіть сьвідки споміж селян-кацапів, про яких відомо було, що вони знають богато про зносини галицьких кацапів з московськими патронами, нараз про все забули! Як їх питають про щось, що могло би обтяжити обжалуваних, то вони зараз кажуть, що того не памятають. Один сьвідок не міг навіть пригадати собі, чи був у Петербурзї, хоч туди — як показало ся — їздив певно по рублї на православну церкву, а инший впевнював, що рублїв не видів не лише у попа Гудими але навіть в Росії. За те кождий кацапський сьвідок як один муж запевнює, що оба православні попи Сандович і Гудима тільки молили ся, і то за цїсаря Франца Йосифа І. і за войство його та, що вони нікого не тягнули на православє!

Та ось швидко показало ся, відки тота ціла комедія зі сьвідками. Дохоження властий виказали, що кацапські „Соколи" „фабрикували" сьвідків та учили їх, як і що мають зізнавати. Назбирало ся з усїх кільканайцять переслуханих сьвідків і поміж ними увихали ся посилковані з краю кацапські аґітатори. На такім намовлюваню сьвідків приловила поліція „юношу" Пирога та засадила його під ключ. Виявило ся, що кацапські аґенти переловлювали многих сьвідків вже на двірци та тягнули їх до русофільських товариств, де давали їм даром харч і хату та відбували з ними „школу", як мають зізнавати, не дивлячись на сьвятість присяги. А може ще й впевнювали темних селян, що гріх фальшивої присяги відпустять їм цареславні попи, бо, мовляв, тут іде о православє. Та не тільки кацапський Пиріг попав під ключ за таку каригідну роботу. За намовлюванє до фальшивих зізнань обжаловує державна прокураторія також попадю Гудимиху, яка у свій час була в Залучи обібрала ся за православного дяка у спідници свому чоловікови та правила з ним службу.

Ще гірше обірвало ся сьвідкови Ількови Воробцеви зі Залуча. Він складав зізнаня, що мали оборонити Гудиму й Сандовича, та виказати, що те, що їм закидуєть ся мірене мосту, се чиста вигадка. Як йому доведено відтак до очий із залучанським вахмайстром жандармерії Пункарем, тай як той рішучо завдав йому брехню, то Воробця потягнув суд до відвічальности та замкнув за фальшиві зізнаня.

Оттаке то лихо діеть ся через цареславну аґітацію.

Спершу й обжалувані і їх адвокати були дуже бутні, бо польський трибунал позволяв їм до схочу уїдати на Українців; москвофільські сьвідки зізнавали після їх засади, що крук крукови ока не видовбає, а прокуратор, котрий є також москвофілом, хоч старої дати, не дуже добирав ся до обжалуваних. Аж ось в останних днях пішло московським перевертням трохи з Петрового дня. Сьвідок Д. Чиборак зізнав, як його потайки висилали кацапські провідники до Росії та як там його хотїли вивчити на православного батюшку. Инші сьвідки зізнали, як до Залуча йшли московські пособія на православну церкву та як відти висилали сюди попа. Заговорили сьвідки і про те, що кацапські орґанізатори вихвалювали царя, Росію і тамошні порядки та, як вони через православє хотіли ловити людий у московські сїти. Крім того зізнало кількох сьвідків, а між ними головно сторож мосту на Черемоши Бойчук, що він дійсно видів, як Гудима зі своїм кумпаном мірив о півночи міст. Сей міст має велике військове значінє, бо він один лучить на значнім просторі Галичину з Буковиною, яку ділить неспокійна та раз у раз прибуваюча ріка Черемош. Оборона старала ся ослабити зізнаня Бойчука, та він зізнав на сали розправ Гудиму навіть з заду по довгім волосю тай по попі. Те, що він у слїдстві зізнавав лекше для обжалуваних, пояснив тим, що йому залучанські кацапи грозили смертю, як би він що зізнав на попів. Зізнаня сї потвердили відтак те, що сказав жандарм Пункар, який вів слїдство в Залучи, слїдив за тамошньою цареславною пропаґандою та по переведеній ревізії арештував Гудиму і Сандовича, при ревізії найшов у него довгу тасьму до мірення та докази на те, що Гудима листував ся з ріжними кацапськими головачами й одержував грошеві посилки від Бендасюка зі Львова. Сьвідок сей ствердив і те, що людий заманювано на православє тим, що Гудима не жадав нічого за треби. Не меньше важні зізнаня зложили православні сьвященики о. Кунчанко з Вашківців (на Буковині) і о. Дїгон зі Львова. Вони найлїпше виказали безосновність кацапських криків про переслїдуванє православя в Галичині. Із сих зізнань вийшло, що ні Гудима ні Сандович не мали права правити в Галичині, бо вони не дістали на те права від австрійського православного архієпископа Репти в Чернівіцях, а московський архієпископ з Житомира не має в Австрії ніякого права. Ні Гудима ні Сандович не мають затверджения від черновецького митрополита і жаден православний нарох не може їм позволити правити у своїй церкві не то, щоб вони могли засновувати окремі парохії по Галичині, бо всї православні Галичани належать до львівської православної парохії, де є душпастирем о. Дїгон.

Із сього виходить ясно, як на долони, що кацапським ватажкам, які самі про око удають католиків, не ходить дійсно о права православних, але о те, аби баламутити людий сварками за віру та, аби ширити цареславє, щоб таким робом притягати людий до російських церковних чорносотенних єрархів.

Що далї буде з розправою, не знати, та се треба сказати вже нинї, що богато Поляків балакає про сподіване увільненє обжалуваних, бо Польщі є дуже наручне розбиванє народної єдности, яке ведуть наймити Москви і Петербурга.

ФАБРИКАЦІЯ МОСКВОФІЛЬСЬКИХ СЬВІДКІВ.

Поліція у Львові відбула в суботу, дня 19. цьвітня ревізію в русофільськім „Молочарско-господарськім Союзї" при улици Охоронок, ч. 11. Застала там 14 пезголошених селян, покликаних на розправу на сьвідків, які зізнали, що „хтось" чекав на них на двірци, витолкував їм, що шкода платити за готель, забрав їх до „Союза", де їм жертвовано безплатний харч і мешканє.

В четвер — як висше згадано — арештовано студента Пирога і переслухувано жінку Сандовича за те, що вони мали вплинати на зізнаня сьвідків. По тім всїм хід цілої розправи представляє ся у властивім сьвітлї.

КОМУ СЛУЖАТЬ ГАЛИЦЬКІ КАЦАПИ.

Галицькі кацапи все чванять ся, що з ними тримає цілий московський нарід. Але се підла брехня. Поступові і розумні Москалї нераз вирікали ся публично галицьких кацапів і жаден з них не подав би руки москвофілови. Тепер вдало ся редакції львівського українського дневника „Нового Слова" викрити, з ким властиво в Росії мають злуку галицькі москвофіли. Редакція „Нового Слова" роздобула **друковані адреси передплатників львівського москвофільського дневника „Прикарпатской Руси"** і ті адреси власне показали наглядно, кому служать галицькі кацапи і хто з ними тримає. Виявило ся, що тої газети, котра дуже богато коштує (в самій редакції працює 11 людий), **майже ніхто в Галичині не читає, а в Росії передплачують її військові начальники яко орґан платних шпіонів.** Виказ сих адрес се дуже добра ілюстрація до теперішного процесу москвофілів у Львові. Редакція „Нового Слова" передрукувала ті адреси. Є їх всїх 543, значить, що звитаї всего-на-всего тільки примірників розсилає редакція „Прикарпатской Руси". З того 250 і кілька лишаєть ся в Австрії, а решта йде до Росії. Богато з того йде на такі адреси: до „Міністерства иностранних дел" в Петербурзї, до старооскольського 128. полку піхоти в Ізяславії, до бувшого міністра Коковцова, до рильського полку у Волинськім Острозї, до 11. бриґади артилерії в Дубнї, до 20 батерії 11. бриґади артилерії також, до Голови „Св. Синода" Саблєра, до начальника штабу варшавського воєнного округа, до виленського полку ч. 52. в Теодозії, до путивльського полку ч. 127., до 32. полку артилєрії в Кронштадї, до ґубернаторів найблизших до Галичини ґуберній, до всїх військових властий головної стратеґічної лїнії „Ковно-Київ" і т. и. „Нове Слово" призадумуєть ся „що спільного має головна стратеґічна лінія Ковно-Київ з культурним единством русскаго народа", про що так широко розказували обжалувані в теперішнім процесї і додає від себе, що „про се повинен знати австрійський ґенеральний штаб". Питаєть ся також „Нове Слово", відки галицькі русофіли мають гроші на таке дороге і неоплатне „издательство", на бурси, пансіони і т. п., та се річ хиба аж надто звісні. Словом, Росія не дармує в Галичині.

ПРОТЕСТАНТ ГОЛОВОЮ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Головою російської православної церкви, котрої висланники до Галичини засідають тепер на лаві обжалуваних в суді у Львові — є російський цар, кат катів, обагрений людською кровю такcамо як усї його предки. А по цари другим найстаршим є так званий „оберпрокурор сьвятейшого Синода" (Синод — се найвисша власть православної церкви в Росії). Отже тим „оберпрокурором" є власне тепер Німець з роду і протестант Саблєр. Ціла його родина доси ще чисто німецька і протестантська, а лише він один зрадив свій нарід і віру для інтересу, щоби брати великі гроші, таксамо як наші зрадники кацапи, котрі ідуть йому на службу, ширять цареславє тільки і єдино для інтересу.

НАШІ ЕМІҐРАНТИ НА ОСТРОВІ ЕЛІС АЙЛЕНД.

ЗВІТ СЛАВ. ІМІҐР. ТОВАРИСТВА ЗА ПОСЛЇДНИЙ ТИЖДЕНЬ.

В послїднім тижни іміґраційні власти завернули або задержали слїдуючих еміґрантів:

Анна Лихва, з пов. Самбір, дївчина лїт 21, прибула на кораблі „Філядельфія" 30 марта разом зі своєю дитиною неправого ложа. Її наречений, батько дитини, не міг з нею покищо оженити ся, бо не скінчив військової служби, але він надіяв ся вкоротці одружити ся з молодою матерію, скоро лише буде вільний від війска. Анна Лихва приїхала тут до своєї замужної сестри. Однак іміґраційні власти задержали її, помимо того, що її кревні прислали афідевіт, на підставі котрого зобовязались старати ся і дати удержанє її і дитині; власти виключили її яко таку, що може стати публичним тягарем. Товариство внесло в тій справі відклик до висших властий, але без успіху і дня 8-го цьвітня мала відїхати назад до старого краю. Тимчасом, заки всїла на корабель, дитина, дуже гарний хлопчик, захорувала. Дитину поміщено в шпитали, де вона минувшої середи померла. Товариство старало ся в друге внести апеляцію, щоби власти дозволили Анї остати в Злучених Державах, але знова безуспішно. Молода мати мусить вертати назад до краю, похоронивши свою дитину на чужій земли, на якій для неї не було місця.

Михайло Ващук, з Буковини, зі села Боянчук, лїт 16, прибув на кораблі „Марта Вашінґтон". В послїднім тижни завернули його назад до краю. Він приїхав без цента. Крім того лїкарі узнали його за малого на поданий вік та сконстатували деякі фізичні хиби, задля яких не міг би заробляти собі на прожиток. З тих причин не приняли його іміґраційні власти канадійські, хоч він має брата в Ісєґер, Саск., Канада.

Іван Зварич, з пов. Заліщики, лїт 26, прибув на кораблі „Фатерлянд", їдучи до своєї тети,

яка жие у Віннипегу, Канада. З тої причини, що він мав всего $23.00 (іміграційні постанови вимагають $25.00), власти канадійські заборонили йому вступу до Канади і він мав вже вертати назад до старого краю. Товариство зволікувало ся ним, довідавши ся від него, що він має у Віннипегу також і свого брата. За встановленєм Товариства його депортацію здержано і власти лишили йому час порозуміти ся з братом.

Василь Шалко Чайковський, з пов. Самбір, ... літ 46, прибув на кораблі „Кайзер Вільгельм II", їдучи до свого сина і дочки, які живуть в Ст. Джозеф, Мо. Власти задержали його з тої причини, що лікарі узнали, що він не зможе заробити на своє удержанє. Він очікує на афідевіт від своїх дітий, які мають виказати ся, що є в силі дати йому удержанє.

Марія Андронюк, з пов. Сянік, прибула з 3-ма дітьми на кораблі „Президент Грант". Вона очікує свого мужа Йосифа, котрий живе в місті Ню Йорк.

Марія Сич, з пов. Лісно, літ 22, прибула зі своїм сином на кораблі „Балтик", їдучи до свого мужа в Аллегени, Па. Лікарі задержали її для близшого розслідженя її умислового стану.

Марія Мартинець, дівчина літ 19, прибула вже 15-го цьвітня на кораблі „Фінлянд". До тепер перебуває в карантані на Гофманс Айленд, бо лікарі узнали, що вона є хора на заразливу хоробу. В послідних днях одержано вість, що вона вишла зі шпиталь і очікує прибутя брата Володислава, який живе в Джерзі Сіти.

ДОПИСИ

З PHILADELPHIA, PA.

У відповідь нюйорському дописувателеви попівської газетки.

В ч. 15 „Америки" появила ся допись якогось нюйорського дописувателя, котрий задав у сій дописи членам Р. Н. С. кілька загадок, яких сарака сам не міг ніяк розвязати.

У своїх „загадках" намагав ся п. дописувател пустити тумана між членів Р. Н. С. і тим зробити з себе славного писателя, ще славнійшого від Кука, котрий буцім-то відкрив північний бігун.

Позаяк п. дописувател не поклав свого імени під дописию, то годі повірити, щоби се був такий член Р. Н. Союза, котрому дійсно залежало би на добрі організації. Догадувати ся належить, що се якась незвичайна „щука", яка в якийсь загадочний спосіб загубила свою сему шкіру. Не входжу у се, чи п. дописувател „Америки" згубив сю сему шкіру в тверезім або нетверезім стані, або може витер її по барах, але перечитавши сю допись, набрав я переконаня, що пан дописувател в браку семої шкіри надягнув на себе осілу шкіру і так взяв ся до вказування своїх довголітних розумувань.

Хоч він щодо своїх спостережень заняв рішуче становище і готов навіть сего боронити „кулаками", то таки не є ще певний, чи сі витвори його мозку найдуть однодумців. І тому він подав загадку членам Р. Н. С. і запитує ся, чи добудоване додаткових убікацій до будинку Р. Н. С. і закупно посліщної друкарської машини були потрібні, чи ні. Дальше закликає він членів Р. Н. С., щоби вони їхали до Джерзи Сіти і подивились на будинок та машину, які дописувателеви „Америки" на заваді.

Я іщо такий, котрий мав нагоду бачити на свої власні очи теперішний будинок Р. Н. С. і друкарню „Свободи", а також і попередний дім в Ню Йорку, не можу вийти з дива, що найшов ся такий „знавець", який не бачить ріжниці і потреби на поширенє будинку для вжитку друкарні, коли часопись побільшилась з 9000 на 25.000, о чім сам п. дописувател знає.

Я мав часті зносини з ріжними друкарнями та людьми, розуміючими друкарське діло, однак не стрічалось мені бачити ані чути, щоби машина могла бути тримана під голим небом або під плотом, як се впрочім може лучалось самому п. дописувателеви у поранних годинах. А в своїм житю, то я лише раз чув із сцени від „Майстра Чирника", що „головним лихом занепаду шевського ремесла є машини, які старе шевське ремесло відкинують і відбирають шевцям доставу чобіт для армії". Ось і „Майстер Чирник" найшов в особі п. дописувателя собі рівного, бо і йому проклинті машини не до вподоби.

І се для мене новина чути від когось, що закупно для великого видавництва якоїсь машини могло бути некорисним для видавництва, чи організації, яка видає велику часопись. Приглядаючись розвиткови наших друкарень, завважую, що в нинішних часах кожда друкарня старає ся закупити такі машини, які могли би як найскорше виробити роботу. Навіть відновлена руська друкарня „Америка" закупила машину, якої ще в Америці жадна руська друкарня не посідає, хотяй в сій друкарни були досить черенок, щоби свої роботи виконувати ручно. Крім того ся друкарня купила другу пресу, а давну заєдно по 3-літнім уживаню закинули. Адже друкарня „Свободи" від одинайцяти літ уживає своєї преси до нині і не закинула її, а друкує на ній в десятеро більше робіт ніж друкарня „Америки" на своїй новій. Чи п. дописувател скаже, що друкарня „Америки" також когось скривдила і викинула непотрібно $10.000 на те, щоби утворити „жолобі". Ану, протверезіть ся, пане дописувателю, скиньте зі себе сю сему шкіру і розгадуйте сю загадку.

Я був би вельми радий, коли би члени Р. Н. Союза пішли за накликом дописувателя „Америки" та змогли громадно з'їхались до Джерзи Сіти й оглянули маєток Р. Н. С. та величаву друкарню, а п. дописувател рівнож міг би тоді „посітити них грав" і прознувтись зза вікон ступіного сальону, чи члени будуть вдоволені, чи може розмесуть будинок і машину на шматки.

Із тих, які дописувател подав про платню всіх „жолобів" при Р. Н. С. вношу, що п. дописувателеви жаль за „фляками", якими сам кормив ся через сім літ, які насичпли із ними лише нехочу, рігнув ними на тих, котрі остались вірні інтересам Р. Н. С. і його видавництвам. П. дописувател новинки затямить собі нашу пословицю: „Котюзі по заслузі".

Головним „пойнтом", який п. дописувател відкрив, є продава „Свободи" на нюйорських „стендах" по низшій ціні, як платять самі члени.

І тут мимоволі насувається мені гадка запитати п. дописувателя, чи він знає, нащо йому давано по сальонах даром „фрі-ленч". Не вже ж на се, щоби він пристав до громади тих „бочкосушів", котрі щодни заходять у сальон? Чи п. дописувател у своїй злобі забув, що Ню Йорк се перше місце, де вступає наш чоловік в Америку і, що нашим обовязком, як і кождого видавництва, є давати якусь скількість чисел для познакомлення новоприбуваючих братів з нашою організацією і з житєм нюйорських братств і товариств, хотяй би нам прийшлось роздавати часопись даром. Адже так робить навіть видавництво „Америки" і роздає свою часопись даром під церквами. Та те все є для п. дописувателя непонятне — він навіть забув за всякі адміністраційні видатки, які получені з висилкою часописи членам.

Впрочім ті, що купують „Свободу", не дістають її дешевше від членів Р. Н. С., бо члени Р. Н. С. платять за 1 число меньше-більше 2 центи, а ті, що купують на стендах, платить 3 центи.

Ось такими „пойнтами" хотів п. дописувател вирватись з оков, наложених на него Р. Н. Союзом.

Знаючи близше відносини адміністрації „Свободи", я певний того, що в дуже короткім часі вона побільшить обєм часописи „Свободи" і тоді п. дописувател „Америки" буде змушений вишукувати нові „пойнти".

Коли п. дописувател не вважав за потрібне покласти під дописию своє імя, то її я піду його слідом, а на закінченє раджу йому, що коли буде писати ще про які „пойнти", щоби підписав ся замість член Р. Н. С. іменем „хрунь", а я вже буду знати, хто се.

Член Р. Н. С.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Подібних дописий в тій справі одержали ми кілька, між иншими дві таки з Джерзи Сіти, а одну з Ню Йорку. З того видно, що чесних людий обурила така невмісна допись в попівській ґазетці проти нашої Орґанізації. Згадані наші дописувателі всі пишуть в однім дусї і замітне, що всі нам вказують на особу того дописувателя „Америки". Пишуть, що відразу пізнали, що се не є жадна допись, лише напасть чоловіка, котрого викинула управа нашої друкарні за погане поведенє, а котрий тепер перейшов до друкарні епископа і гадає, що бодай в той спосіб відімстить ся. Дальше пишуть наші дописувателї про того чоловіка, що він безхарактерний, що нігде люди з ним не жиють, що його прибіжище є в шинку і т. д., а один подає йому раду, щоби замісць розвязувати загадки про друкарню „Свободи" розвязав загадку о. Кінаша „Пити чи не пити" (яка власне друкує ся в ґазетці „Америці"). Ми всего того не хочемо містити, бо раз, що нас нічиє приватне житє не обходить, а друге, що се за малий чоловічок, аби так широко ним займати ся. Впрочім алькоголіки (пияки) — се люди хорі, звихнені, і їм нічого не поможе і 100 дописий, особливо, коли та недуга розвинена до тої степени, що вже є невилічима. Одну допись, з Філядельфії, помістили ми не для сього чоловічка, але на те, аби вияснити справу тим, котрі не знають друкарських відносин.

З PERTH AMBOY, N. J.

Вже не раз читали ми в нашій „Свободі" про місцевість Перт Амбой. Не знаю, чи читаючи звернув хто з читачів свою пильнійшу увагу на се, що про сю місцевість писало ся. Заки приступлю до властивої річи, скажу, що та кольонія наших Земляків-Українців хоч як молоденька, але вже много разів показала свій патріотизм нашому загалови під кождим зглядом як слід. Недавно читалисьмо в „Свободі" про їх жертволюбивість на голодуючих в Галичині, а тепер приходить ся занотувати се, що Пертамбойці не тільки дбають про своїх братів в Галичині, але дбають також і самі про себе. Старий край підпомагають своїми жертвами, тут же знова себе підпирають культурою і просьвітою. І кождий, хто пильно слідить розвій сеї української громади, мусить отверто признати, що вона є одною з перших, що може похвалитись своїм патріотизмом. Заслуги в тім є великі таки місцевого пароха о. Чаплинського і деяких одиниць, які потрафили зорґанізувати тамошних Українців в таку патріотичну громаду. І нині як би кожда громада українська в Америці пішла слідами Перт Амбою, не було би певно того лиха, яке панує ще дотепер в деяких українських громадах в Америці.

У великоднім числі „Свободи" т. є. в ч. 16. вичитав я, що в Перт Амбой відбудеть ся в другий день Великодних свят представлене „Ой не ходи, Грицю, та на вечерниці". Зібрала мене охота і поїхав я подивитись і на представлене, а заразом наочно переконатись, чи дійсно воно так є, як ґазети про Перт Амбой пишуть. Представлене було назначене на годину 8-му вечером. Точно о назначенім часї входжу на галю і бачу її заповнену по береги. І зараз можна було зрозуміти солідарність тих людий, можна було пізнати, що там є велика лучність і згода.

Представлене, якого режисерія спочивала в руках пані Юлії Зволинської і пана Івана Переґовського, випало надзвичайно добре, хоч будь-що-будь на аматорську сцену є воно трохи за трудне так щодо відограня як також і щодо сценерії. Трудности ті режісери побороли і для того представлене випало дуже добре. Щодо гри поодиноких аматорів, то в першій лінії грали як справжні артисти пані Емілія Угорчакова з Джерзи Сіти в ролі Вусті, пані Юлія Зволинська в ролі Марусї, пан Переґовський в ролі Гриця. Неменьше добре грали п. Андрій Бажан в ролі Охрима Шурая, п-на Анна Романець в ролі Дарини, п. Николай Пазюк в ролі Хоми, п-на Анна Кваснюк в ролі Галцни, п. Василь Яричевський в ролі Дмитра, п. Николай Колодій в ролі Потапа і п. Катерина Лабуза в ролі Степаниди. Трошки слабше випали ролї парубків в гуртових сценах, але всетаки гра їх була добра. Так само списалась добре баба-ворожка, якої ролю грав п. Василь Сеньків.

Той, хто знає сю народну драму, той потрафить оцінити як слід трудности пані Юлії Зволинської і п. Івана Переґовського, які вони мусїли побороти при вивченю сеї драми людий, котрі може й не бачили театральної сцени. З подивом кождий глядів на ті дві особи, і з диву не виходив, видячи гру аматорів, що вони потрафили діло се випровадити як слід, мимо того що самі виступали в ролях.

Зі своєї сторони скажу, що Пертамбойці повинні би дуже радіти, що мають таких двох провідників, як пані Юлія Зволинська і п. Іван Переґовський.

На прикінци належить ся признанє і п. Емілії Угорчаковій за її прекрасні костюми. Характеризація і убори поодиноких аматорів були знамениті. На сцені ми не бачили якихось там богомазів, але чисто українські типи з нашого народного житя.

Честь і слава Вам, Пертамбойці, працюйте і на дальше з Вашими провідниками на славу нашої Неньки-України. **А. Ш.**

З ELMIRA HEIGHTS, N. Y.

(Спомини).

З нагоди 20-літного ювилею Р. Н. Союза пригадали ся менї давні часи, бо і я маю честь зачисляти себе до тих, що клали перші підвалини під основанє сеї нашої народної орґанізації. Деякі основателї Р. Н. Союза жиють (дай Боже, щоб як найдовше), а деякі померли. До найбільше заслужених для Союза небіщиків належать оо. Грушка, Бончевський і Стефанович, котрі все і всюди бороли ся за права народа і за народну автономію. Се були правдиві і щирі патріоти і тому їх память ніколи між нами не загине.

Уважаю собі за обовязок згадати тут, що на першій конвенції в Шамокін др. Сіменович відчитав був дуже гарний і глибоко обдуманий реферат, який однак не був поміщений у „Свободі" і навіть згадки про него не було в нашій часописи. Се стало ся мабуть ізза московфільської зарази, яка в тих часах ширила ся досить значно в Союзі і сіяла незгоду між нашим народом. З приводу сеї незгоди мене виключили були з нашого любого братства (ч. 8), котре то братство я сам при помочи о. Констанкевича заложив і був його сторожем як мати дитини. Деякі члени сего братства, побаламучені московфілами, хотіли переступити до „Обшества". Я проти того запротестував і через те мене виключили з братства, а були би викинули і з Союза, якби не п. К. Кирчів, котрому на сім місци мушу зложити прилюдну подяку.

З цілої 20-літної історії нашої дорогої орґанізації менї найбільше подобала ся та хвиля, коли я почув, що вілксберська конвенція вибрала „Просьвітну Комісію" і провід над нею передала в руки д-ра Сіменовича, котрий завсїгди був найщирійшим і найвірнійшим приятелем Союза. Маю надію, що за покликом „Просьвітної Комісії" підуть не тільки всі Союзовці, але і всі Русини та Русинки, проживаючі тут на американській землі.

Дай Боже, щоб Р. Н. Союз зростав постійно у силу і славу і щоб приніс честь цілій заморській Руси-Україні.

Всім покійним членам нашої орґанізації нехай буде земля пером, а всім живучим — сотвори Господи многая й благая літа!

Алексій Курила.

З MINERSVILLE, PA.

Дещо з народного житя в Майнерсвіл.

Від якогось часу відносини на нашім плейзі трохи змінились. На місце давних спорів між братьми-Русинами настав спокій і мир. Аж серце радує ся, коли бачить ся згоду еще недавно ворогуючих братів.

Заки приступлю до писаня властивої річи, то добре і не від річи буде, коли коротко розкажу про минувшість Русинів, проживаючих в Майнерсвіл і доокольчних плейзах. Згадаю рівнож і про церкви, бо коло церквей концентрує ся не лише духове житє Русинів, але також і сьвідомість національна.

Пять літ тому взад майнерсвільські Русини мали одну церкву, гуртували ся при ній без згляду на се, чи походили з Галичини, чи Угорщини, була між ними любов і згода, та мабуть і не знали, що се цареславє. Та часи змінились. Наші брати-Русини розбились на кілька ворожих собі таборів. Русини походячі з Угорщини відділили ся від Русинів походячих з Галичини і постарались о свою церков. Инші знова перейшли на цареславє і утворили дві цареславні церкви; знова инша часть числом дуже маленька пристала до недавно вибудованої і задовженої церкви сьв. Георгія. Хто з наших Русинів з увагою слідив сей розділ Русинів в Майнерсвіл, той мусить признати, що вина спадає на одного зі сьвящеників. Стару церков недобрі люди розвалили і позабирали все, що в ній було. Та люди, вірні своїй давній церкві, яку зовуть „мамою", зложили жертви та її відбудували.

Як ті, що остались при старій церкві так і Русини з Угорщини мали церкви, але не мали сьвященика: і хто знає, де опинилиб ся ті люди (бо вже стояли над пропастию цареславя) і в яких руках знайшли би ся їх церкви, колиб в той час (рік тому) не прийшов до Майнерсвіл о. Йосиф Пелехович. Сей то сьвященик обняв обі, можна сказати, ворожі собі церкви. Його цілию було погодити, та привести обі ворогуючі сторони, Русинів галицьких і угорських, до давної, через недобрих людий розірваної любови і згоди. І можна сказати сьміло, що осягнув свою ціль. За його старанєм прийшло до згоди між парохіянами обох церквей (то є церкви сьв. О. Николая і церкви сьв. Апост. Петра і Павла), чого доказом було спільними силами уряджене велике представленє „Ніч Вифлеємська", яке відбуло ся 11 січня с. р. Якраз хочу згадати дещо про се представленє. Велике признанє належить ся парохіянам, які зрозуміли вагу народної праці і всїма силами взялись до діла і тим показали найкрасше, що вони не є послідними.

Се представленє було трете з ряду. Хоч попередні два випали без догани, то не так величаво, як се послідне. Відбуло ся воно в великій сали „Опера Гавз". Крім Русинів можна було бачити між публикою Анґлійців, Німців, Поляків, Литвинів і Італійців. Публики було до тисяч осіб, так що не стало сидячих місць і многі мусїли стояти. Чужинці впрост одушевляли ся нашим гарним словом і піснею.

По черзі перейду й до наших славних аматорів, які так красно вивязались зі своїх трудних задач. Імен всїх аматорів, які брали участь в тім представленю, не буду вичисляти, бо всїх поіменно не знаю, а впрочім не стало би й місця вичислити всі імена аматорів (в числі около 60 осіб). Вичислю лиш головнійших. Найбільша подяка належить ся дякоучителеви п. М. Козицькому, який знаменито відограв ролю гусляра і вивчив хорового сьпіву на три і чотири голоси. Рівнож бездоганно відограв ролю Назарянина і Ірода п. Д. Кормош. Ролї подорожних обняли пп. М. Магель, Д. Лукеник і п-ні А. Сурма, котра своїм милозвучним голосом одушевляла публику. В другім акті перше признанє належить ся панні Н. Пелехович, яка грала ролю молодого пастуха. Її гарну гру, сьмілі рухи і голос публика винагороджувала грімкими та неустаючими оплесками. Також і голос панни Л. Онуфер, яка виступала в другій дії в ролі пастуха, зробив на присутних миле вражінє, бо ніхто собі ані не думав, що так мала дівчина може мати так гарний і сильний голос. Ролю фарисея відограв п. І. Мошкола, а ролю Симеона-первосьвященика п. М. Савчак.

Дуже вдатним характеризованєм осіб заняв ся п. Б. Пелехович, син місцевого пароха.

По скінченім представленю о. Й. Пелехович промовив до зібраних, а вказуючи на користи з представленя, загрів їх до взаїмної любови і заохотив до витревалої праці на просьвітнім поли.

Над вражінями з представленя не буду розписуватись, бо думаю, що хто був на тім представленю, той певно скаже, що його вражіня з сего представленя ніколи не затруть ся.

Доходу з представленя було около $200.00.

Також чув я, що тутешні аматори закладають аматорський кружок, а при нім читальню і бібліотеку. Щасть Вам Боже в тім народнім ділі!

Як видно, найбільше труду коло представленя положив о. Й. Пелехович. Тож честь Вам, Отче! Трудіть ся, а нарід Вам сего не забуде! Честь також нашим аматорам і всім тим, що в який-небудь спосіб причинили ся до звеличіня сего сьвяточного вечера!

Тепер кличу до Вас, Братя-Русини: Лучім ся, любім ся і в згоді та любови працюймо спільно над собою. Памятаймо на клич, що „В лучности сила!"

Тому нехай не буде ані одного Русина в Майнерсвіл і по сусідних плейзах, який би не був членом кружка і читальні, які тепер засновують ся в Майнерсвіл.

Член Р. Н. С.

З CLEVELAND, O.

Яку силу має ковбаса.

Від кількох місяців в нашій парохії вела ся борба о дякоучителя й доперва тепер вийшло на верх, що є причиною усього лиха...

Зібрало ся кількох, що так скажу, хрунів зі сьпівацького товариства „Боян", а їх начальник архихрунь, котрий є також урядником в церковнім комітеті, зачав робити незгоду між сьпіваками і дякоучителем. Казав, що той дяк нічого не розуміє і на кождім мітінґу, який би не був, все виступав проти дякоучителя. Прийшло до того, що товариство розлетіло ся і хору вже цілком нема. На Воскресеніє дяк мусів сам ціле богослуженє сьпівати, тай не одному сумно було, що платить свої датки, а навіть не почує якої пісні, котра так гарно через кілька літ гомоніла в нашій церкві.

По богослуженю сьвященик заповів комітетський мітінґ в справі дяка. На тім мітінґу був також наш архихрунь і зачав знов говорити, що той дяк не здатний, але длячого — не сказав. По мітінґу запросив його сьвященик на гостину до себе і аж там нашому архихруневи змягчило ся серце, бо побачив мабуть на столі фляшку і якого пів ліктя ковбаси, тай каже, що дяк тепер вже добрий і свою річ розуміє і зараз перепросив ся і вже є задоволений, но не знати, як на довго...

Якжеж ти, славний архихруню, можеш тепер подивити ся в очи тому дякови, котрого ти так

УБИТІ МЕКСИКАНЦІ НА УЛИЦИ ВЕРА КРУЗ.

Photo copyright, 1914, by American Press Association.

Коли американські моряки опустили свої воєнні кораблі і почали висілати з лодок на берег пристани Вера Круз, вояки нічі Мексиканці не привітали непрошених гостий оловяним бобом. Американці мусїли боронити ся і в той спосіб прийшло до дводенної перепалки, в якій згинуло около 200 людий. На нашім образку видно кількох убитих Мексиканців, що уложені до ряду зараз на першій надморській улиці.

ВИСАДЖЕНЄ АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСЬКА У ВЕРА КРУЗ.

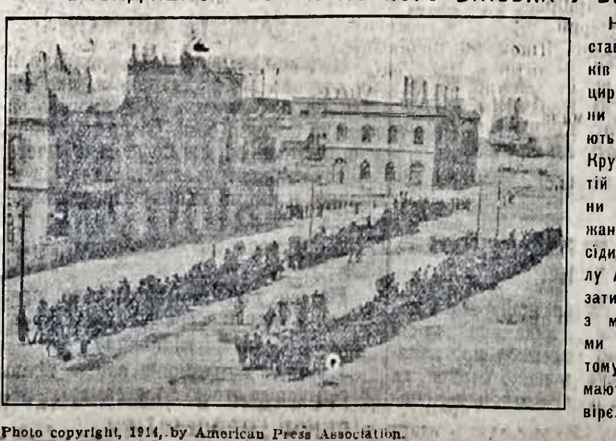

Photo copyright, 1914, by American Press Association.

На сїм образку представлено матрозів і моряків з американського панцирника „Флоріда", як вони двома рядами маширують улицями міста Вера Круз на знак, що тепер у тій мексиканській пристани мають право не горожани сього міста, але сусіди наїздники. На похвалу Американців треба сказати, що вони обходять ся з місцевими Мексиканцями дуже по людяному і тому мешканці Вера Круз мають до них повне довіре.

через кілька місяців чорнив і ганьбив? Але хруневи шклянка пива і ковбаса — то все зробить, бо хрунь ще зі старого краю той звичай привіз і з ним тут хоче жити і вмирати.

Тепер ви, дякоучителю, вже маєте тих хрунів знов коло себе, то мусите добре коло них скакати. Тепер на пробу неконечно їти з нотами і батутою, но треба взяти з собою кілька ярдів ковбаси для хрунів, а для архихруня бочку пива, то тогди будете мати спокій і будете добрим учителем.

А ви, хруні, не подавіть ся часом чужою ковбасою, бо шкода би було вашої чесної породи. Аякже!...

Ворог хрунівської кліки.

З OLYPHANT, PA.

„Ксьондзови" Арданови на розум.

Від довшого часу о. Ардан, дохрапавши ся жолоба при новім Союзї, почав обкидати болотом всїх, хто тільки посьміє піднести голос проти його рабівничої господарки в Союзї. На спеціяльну ласку заслужив у него я низше підписаний, бо нема майже числа, в котрім не накинув би ся на мене і не пришпилив менї якоїсь такої латки, о якій менї і не снило ся ніколи. Знаємо то дуже добре, що о. Ардан чорнить лиш тому нелюбих собі людий, щоби увагу загалу відвернути від його ґаздованя в Союзї і тим чином дальше тягнути зі Союза (нового), кілько лиш вдасть ся. Все дорікає менї, що я був колись контрольором в новім Союзї. Так, я був і маю тепер вдоволенє, бо знаю, що дїялось в Союзї, яку ґосподарку завів о. Ардан і мав нагоду пізнати, до чого він прямує. Заволодїти всїма, стати необмеженим босом, зробити Союз дійною коровою для себе — ото цїль його, котру і осягнув. Коли-ж я то все знаю, то і нїщо дивного, що не лише сам виступив з Арданівського Союза, але і других остерігаю перед „йорданівськими кроплями".

Так, „ксенже" Ардан! Коли я був контрольором у вашім Союзї, то було у нїм 6 тисяч членів і 26 тисяч долярів маєтку. Коли-ж ви почали господарити, то не остало і пять тисяч членів, хотяй ви виказуєте, що є 5 тисяч, але то тільки на папери. Який у вас є маєток, сьвідчить о тім найлїпше то, що не малисьте в касї і 50 дол. і чек був запротестований. Тепер знову, як пише Миґасюк, запротестований чек на тисячу долярів. Де-ж гроші, „ксенже"? Чи дивне, що новий Союз упадає, а старий росте в силу? Кождий скаже, що всїм ясно, длячого так є.

Там в старім Союзї взірцевий порядок, а тут в новім анархія; в старім Союзї маєток, а в новім вітер в касї гонить. І хто то до того всего допровадив, отче, як не ви? Скажіть но, чому то вже другий місяць не подаєте стану своєї каси, а в сїм місяци підписав справозданє касове лем сам пахолок Беля?...

Після остатного вашого справозданя виходить таке: доходу 5 тисяч, розходу 7 тисяч — остає Михайло Беля, а о. Ардан пішов з накташкою по молоко. Не стало вже предсєди і касієра. Дальше і Белї не стане, а лишить ся сам „ксьондз" Ардан. Лем так дальше, о. Ардан, а нарід скоро зобачить, куда ви його запровадили. Не послуґуйте ся підлою брехнею, бо брехня ваших брудних дїл не закриє. Не жалуйте за Олифантцями, бо вони вам не дадуть вже і цента. Лишіть мене в спокою. Не стою вам на дорозї і не завидую вам вашого панованя...

Андрей Гавриляк,
член старого Союза.

ВЕЛИКДЕНЬ У ВЕЛИКОМУ РОЦІ.

Тому сто лїт в селї Моринцях на Українї лунала по майданї десь гаґілка. Чув її певно і маленький Тарас. Не вибіг він сам на майдан, винесла його мама на руках дуже ще маленькою дитинкою, винесла як і другі мами. І ось дивила ся дитинка перший раз враз з своїми ровесниками на вештаючий ся нарід. Чула сей гамір, хоч і нерозуміла того всього. Та в очах дитини сяла радість. Сьміяли ся очи до всього, на чому лиш зупинили ся. Бож сього ще не бачили. Перший раз стріли ся з ним.

А може мама виняла була дитинї малесенькі руки й піднята свого соколика висше, щоби гаразд всьому приглянув ся. І може маленький Тарас, плещучи в маленькі долонї і собі жибонїв свою гаґілку хоч і не словами а дитячим голосочком, і вона мішала ся з загальним гамором, з громадною гаґілкою. І нікому, певно нікому, не прийшло тодї на думку, що сердешна Катерина тримає в себе на руках ґенія України. Нікому не прийшло на думку, що ось тота дитинка, малесенька дитинка, се велит України, се вожд, якого вона ще не мала, се Мойсей українського народу, що колись кликати-ме:

„ . . . . Вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кровю
Волю окропіте . . . "

А може? Може і стало ся було тодї щось, та ніхто про се не розказав. Може маленький Тарас, усьміхаючи ся до мами, жибонїв до неї тодї щось. Та вона дитячої мови не розуміла. Не розуміла душі ґенія в зараню. А може з тої душі ринув вже тодї легіт на всю Україну, наче мовив: Мамо! Я виросту і вдару в дзвони наші, голоснїйші! І понесе ся звук по всїй Українї, і збудить ся весь народ і пірве кайдани...

Може пручав ся тодї малесенький Тарас незвичайно, а мама мовила до нього: Ой! ой! мій сину! Чого ти сегодня такий неспокійний? А маленький Тарас пручав ся ще дуже, мов рвав ся душею в тоту далеку дорогу, що йому судьба яко ґенієви назначила.

І пішов він в тоту дорогу, що звук великодних дзвонів першого його Великодня вигаморив. Пішов. Далека дорога! Де Моринцї а де Новопетровск. Наче довга мережана бинда стелить ся в нашій уяві, мережана слезами, важким зітханєм нашого ґенія.

Замучили нам кати тою далекою дорогою великого ґенія, і рано, дуже рано спів його втих, убили кати нам сївача нашого і не кинув він ще зерен всїх...

І ось в сто лїт празнує весь український нарід знов Великдень у великому роцї. Нема вже між нами Тараса. Нема вже його в живих! Лиш вже тільки висока його могила біля Канева над Дніпром.

Дзвонять дзвони по всїй Українї та здаєть ся кождому, в кого лиш українське серце бе, що в ряди-гори чує в їхному звуку і звук безсмертної ліри нашого Тараса.

Наче встав він там з могили й торкає струни ліри і несеть ся могуче слово:

„ . . . . Вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кровю
Волю окропіте!"

Лев Лотоцький.

ВЕСНА В СТАРІМ КРАЮ.

Весна. Кавальчик поля в мене,
Та чим засїю поле?
Скажи менї, моя ти нене,
Порадь, моя ти доле!

Зі жнив заробок дїти з'їли
І плачуть там голоднї.
А з працї рученьки зімлїли,
Робити вже не годнї.

Се не менї весняне сонце
Так любо сьвітить, гріє,
Біда глядить в моє віконце,
А в хатї горе тлїє.

Весна. Головко моя бідна,
Чим я засїю поле?
Порадь, моя ти, нене рідна,
Скажи, нещасна доле!

Микола Вінонський.

Сава Чернецький.

ВІДПОВІДЬ ДОЛЇ.

Коли я був дитиною,
В ті днї нелукаві,
Бачив часто свою долю
У снах і на яві.
Вона тодї прилїтала,
Моя біла пташина,
І до мене відносилась
Як мати до сина;
Забавляла, потїшала
Як лише уміла,
Й ніжно-мило, теплим словом
Все мене жаліла.
Гладить було мене довго,
Неначе котятко
Й шепче: — бідне, безталанне,
Нещасне хлопятко!
Суті слів сих я, маленьким,
Не вмів догадатись,
Та як підріс, став цікавим
Й рішив запитатись.
Й ось коли раз явила ся
У зеленім гаю
Тай мене жаліть почала,
Тодї я й питаю:
„Чого мене так жалієш,
Доленько єдина,
Чи жде мене шибениця
Або ґільотина?
Скажи, прошу, ти все знаєш —
Минуле й будуче".
В очах долї промайнуло
Щось сумне-болюче
Й відповіла: „Шибениця?
Се не така мука;
Тебе, синку, жде ще гірше:
Дурна жінка-злюка!"

РОДИМЦЇ! СЬВЯТКУЙТЕ 100-ЛЇТНИЙ ЮВИЛЕЙ УРОДИН Т. ШЕВЧЕНКА! З НАГОДИ 20-ЛЇТНОГО ЮВИЛЕЮ Р. Н. СОЮЗА ПРИЄДНУЙТЕ ДЛЯ СЕЇ НАРОДНОЇ ІНСТИТУЦІЇ ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ! НЕ ЗАБУДЬТЕ ЗЛОЖИТИ СВОЮ ЖЕРТВУ НА ПОТРЕБИ „РІДНОЇ ШКОЛИ" В ГАЛИЧИНЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ АМЕРИКАНСЬКОЇ „ПРОСЬВІТИ"!

ГУМОР І САТИРА.

ДОБРА ВІДПОВІДЬ.

Г р и н ь к о: Які звірята найбільше привязані до чоловіка?

Ю р к о. Пявки, бо їх тяжко віддерти.

У ЛІКАРЯ.

— Як там тепер ваш сон? — Можете спати? — спитав лікар.

— Де там, пане, не можу зовсім спати в ночи.

— В такім разї запишу вам лік на сон.

— Не знаю, чи воно поможе, бо бачите, я роблю службу нічного сторожа.

ДОПИТАВ СЯ ЖИД ЗЛОДІЯ...

Украв злодій у жида козу, взяв на шнур тай веде. Той його наздоганяє:

— Гей, слухай! слухай! Нащо ти взяв мою козу?

— На мотузок!

— Але за що ти її взяв?

— За роги!

— Але питаюсь я тебе: що я тобі винен?

— А хиба я тобі що кажу?!

КАЦАПИ.

Видумав хтось, що панам двом
годї все служити.
А я виджу, що не добре
сказав се мислитель...
Таж кацапи аж тром служать,
вірність їм шлюбують:
Польщі, Австрії й цареви
патинки цїлують.

МАЄ ЧАС.

До поспішного поїзду всїдає стара жидівка з білетом для особового поїзду. Кондуктор звертає її увагу, що мусить доплатити до свого білєту належність за поспішний.

— Ну, що з того, що поспішний, каже жидівка, їдьте поволїйше. Я маю час.

МІЖ ПИЯКАМИ.

— По що властиво є лїхтарні по вулицях?

— Щоби о них люди собі голови розбивали.

ЗІ ШКОЛИ.

Катехит викладає дітям, що Бог є всюди присутний. На то встає Юрко Пекарчук.

— Чого хочеш, Юрку?

— Прошу єґомостя, чи Бог є і за стодолою?

— Так! А чому ти питаєш ся?

— Тому то наша Тонька в недїлю замісць до церкви ходить молити ся зі сусїдовим Федьком за стодолу...

ЛЕГКИМ КОШТОМ.

По обчисленю виявило ся, що корабельні фірми переправили до Америки стільки приналежних до війска австрійських горожан, що з них можна булоб утворити 6 корпусів.

— 6 корпусів — закричав один австрійський ґенерал. Так вишліть ще ґенеральний штаб і можемо безпечно здобути Америку!

ВИТОЛКУВАВ.

Рифка Цвібельдуфт прибігає до лікаря з плачем, що її чоловік Іцуньо збожеволїв!

— А по чім пізнали ви се? — питає лікар перелякану жінку?

— Мій Іцуньо їв вечером свинячу шинку, а потім цїлував слугу Каську, яка є руської віри.

— Но, то се не є ще доказом його божевілля, відповідає з усьміхом лікар!

— Вус тайєт: Не є доказом? а що має бути доказом?...

Коли би нанї Іцуньо з'їв Каську, а шинку поцїлував, тодї був би божевільний!

НА НАУЦЇ ҐЕОГРАФІЇ.

У ч и т е л ь: Но, уважай Грицю, з переду маю північ, з лївої сторони захід, з правої схід, а що маю з заду?

Г р и ц ь: Коли я встидаю ся...

ДО ВІДОМА РУСИНКАМ-УКРАЇНКАМ МІСТА ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Отсим повідомляємо, що дня 26-го цьвітня 1914 р. відбули ся основательські збори **Сестрицтва сьв. Ольги, 315 відділу Р. Н. Союза,** з осїдком в Джерзи Сіти, Н. Дж.

На основательських зборах вибрано слїдуючий уряд: Б. Стеткевич, предс.; А. Ткач, містопредс.; Т. Гаврилів, кас.; А. Соболевська, заст. кас.; В. Костецький, секр.

Місячні мітинґи відбувають ся кождої другої недїлї по першім о год. 3-ій пополудни в галї Тов. „Народний Дім" при 72 Моріс стр., Джерзи Сіти.

Сестрицтво приймає нові членицї через місяць май без вступного до Сестрицтва, а після статута до Р. Н. Союза. Місячна вкладка виносить 25 ц.; на случай слабости виплачує Сестрицтво $3.00 тижневої підмоги.

Цїлию Сестрицтва є згуртувати все сьвідоме місцеве і доокличне жіноцтво в одній орґанізації до спільної працї. Просить ся проте як найчисленнїйше вписувати ся в членицї Сестрицтва, бо лише тодї зможе воно відповісти своїй задачі.

Б. Стеткевич, предсїдателька,
Т. Гаврилів, касієрка,
В. Костецький, секретар.

АМЕРИКАНСЬКІ МОРЯКИ ПРИЦЇЛЮЮТЬ СЯ ДО ВОРОГА З ВОЄННОГО КОРАБЛЯ.

Photo copyright, 1914, by American Press Association.

Сей інтересний образок зістав знятий на покладі воєнного корабля „Мішіґен", що стоїть враз з иншими на якорі біля мексиканської пристани Вера Круз та слїдить пильно за рухами вічно неспокійних Мексиканців. На сїм образку видно лежачих на помості моряків із виміреними в сторону міста карабінами. Ті самі моряки брали відтак участь у перестрілках на улицях міста і їх заходами привернено по двох днях лад між тамошними неспокійними Мексиканцями.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подає ся до відомости всїм членам і нечленам, що мітинґи Товариства „Народний Дім Руських Горожан" в Джерзи Сіти, Н. Дж., будуть відбувати ся від тепер в першу і трету пятницю в місяцю в гали Товариства під числом 72 Моріс ст., Джерзи Сіти, Н. Дж.

Слїдуючий мітинґ відбуде ся в пятницю 8-го мая с. р. о годинї 7 вечером, на котрий обовязані явити ся всї члени товариства, бо є дуже важні справи до полагодження.

Рівнож просить ся Дорогих Родимцїв, які бажають вступити в члени нашого Товариства, зголосити ся яко кандидати на членів на повнєшім мітинґу.

Теод. Пацала, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ, ЗЕМЛЯКИ, ЗА СТАРИЙ КРАЙ! ЗБИРАЙТЕ ДАТКИ НА „РІДНУ ШКОЛУ" І ИНШІ НАРОДНІ ПОТРЕБИ!

ПОУЧЕНЄ ДЛЯ ЗМІНЯЮЧИХ АДРЕСИ.

Щоби члени Р. Н. С. і передплатники „Свободи" не дізнавали ніякої перерви у відбираню часописи, подаємо ось-тут взір, який кождий член зміняючий місце мешканя, обовязаний докладно виповнити, після поданих вказівок і **віддати** його листоносови, котрий доручував часопись на старе мешканє. Де не доручують листоноси, там належить ту карточку **віддати** почтарови. На підставі сего повідомлени, почта доручить Вам кожде число на нову адресу, хотяй часопись буде адресована на стару адресу. Кождий член обовязаний рівночасно повідомити секретара свого Відділу про зміну свого мешканя, щоби той вписав сю зміну на Місячний Виказ для Експедиції „Свободи".

______________________ 191__
(Тут написати місцевість, дату, місяць і рік)

Postmaster,

____
(написати місцевість і стейт)

Dear Sir:

Please forward all my mail matter addressed to
Прошу пересилати всі мої почтові посилки адресовані до

____
тут написати своє імя і назвиско і стару повну адресу

to my new address given below, and accept my thanks,
на мою нову адресу понизше подану і прийміть мою подяку.

Yours respectfully

____
Своє імя і назвиско

New address: ______________________
(Тут подати повну нову адресу)

B 97

Коли пп. Члени поступлять після поданих нами вказівок, тодї уступлять всякі нарікання на недоручуванє їм часописи в часї зміни їх мешканя, як се дотепер водилось. Член, котрий зміняє місце мешканя, а не повідомить почту, такому членови з наказу почти ми приневолені встримати висилку часописи аж до часу, коли дістанемо від місц. секретаря місячний Виказ зі змінами адрес. Заки адм. „Свободи" дістане Виказ зі змінами, упливає звичайно кілька тижнів, а член через той час не одержує часописи, бо експедиція „Свободи" не знає його нової адреси.

Колиж тепер члени **Р. Н. С.** і передплатники приноровлять ся до сеї корисної для них поради, тодї напевно не будуть дізнавати ніякої перерви у відбираню часописи.

Хто сам не може виповнити повисшого взірця, сей повинен попросити о се когось зі своїх знакомих.

Експедиція „Свободи".

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Предсїдатель:
Дмитро Капітула,
Box 565, McAdoo, Pa.

Місто-предсїдателька:
Марія Білин,
1710 W. 44th St., Chicago, Ill.

Місто-предсїдатель:
Василь Суван,
Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Стефан Милянович,
193 Grand St., Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко,
Box 156, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Глова,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів,
56 Sussex Str., Jersey City, N. J.
Петро Мотало,
1436 W. Erie St., Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович,
11 Chmelnicky St., Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак,
257 Churchil St., McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Осип Стеткевич,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи":
Андрій Савка,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St.. (у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, предсїдатель,
4105 N. Avers Ave. Chicago, Ill.
А. Горбаль, касієр,
135 Main St., Derby, Conn.
Е. Струтинська, секр.,
714 Bickerdike St., Chicago, Ill.
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Д. Андрейко,
147 Broad St., New Britain, Conn.
Др. І. Копистянський,
W. Pine St., Shamokin, Pa.
Ю. Павчак,
68 N. 8 St., Brooklyn, N. Y.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ МАЙ 1914 р.

Член на цїле посмертне платить $1.00 а на половину посмертного 61 цнт.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ГОМЕР СІТИ, ПА. Бр. Воз. Іс. Христа, від. 19, повідомляє, що річний мітінґ відбудеть ся дня 17. мая о год. 2-ій попол. Отсим просить ся, щоби кождий член явив ся на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Кождий член має вирівнати свій довг. На мітінґу відбудеть ся також вибір нових урядників. Неявивший ся член заплатить 50 ц. кари, а урядник $1.00. — А. Адам, пред.; П. Яворський, кас.; І. Калинчук, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. сьв. Івана Хрест., від. 76, подає до відомости всім місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбуде ся 13. мая с. р. (т. зн. в середу) о год. 7-ій вечер. в гали С. Босиньского, 570 Маркет Ст. На тім мітінґу має кождий член безуслівно явити ся. Неявивший ся член заплатить 50 ц. кари, а урядник $1.00. Кождий довгуючий член має вирівнати свою залеглість; в противнім разї буде суспендований в Р. Н. Союзї і в Братстві. На мітінґу зложить ся касове справозданє і переведеть ся вибір нового уряду. Також будеть ся принимати членів в місяцю маю без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. — В. Романишин, предс.; І. Іванців, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. сьв. Юрія, від. 379, повідомляє своїх членів, що місячні звичайні мітінґи будуть від тепер відбувати ся кождої 3-ої суботи по першім о год. 7-мій вечером в гали церковній сьв. О. Николая. Слїдуючий мітінґ відбуде ся 16. мая с. р. Отже просить ся всїх членів на сей мітінґ прибути, бо важні справи суть до полагодження. — Т. Кухар, предс.; М. Клим секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 117. повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітінґ відбуде ся дня 9. мая 1914 р. о 8. годині вечер. На сїм мітінґу мають рішати ся дуже важні справи, тож просить ся, щоби всї члени явились, а довжники щоб старались все поплатити в сїм місяци. Також в той самий день т. є. 9. мая, о 4. год. пополудни Тов. „Зап. Січ" має брати участь в походї (марчу), котрий справляє братство сьв. Андрея на горі міста, тож просить ся також всїх членів, щоб численно зійшли ся до ґалї Мілєра на 7-ій улици, а звідтам вирушимо на той похід. Неявивший ся член підлягає карі після ухвали з послїдного мітінґу. Разом даємо до відомости всїй нашій ширшій Громадї, що заходами нашого товариства відограєть ся в Арлінґтон Гол, ч. 19-23 E. 8 стр., Ню Йорк дня 6 червня с. р. (в суботу) комічну оперетку „Трійка гільтайська". На се гарне представленє всїх щиро запрашаємо. — К. Камінський, предс.; Н. Угорчак, секр. рек.

СВОЄРС, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 197, взиває всїх своїх членів на мітінґ, який відбуде ся 17 мая с. р. Неявивший ся член заплатить кару. — С. Блендей, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Руське Тов. „Тисьменица", від. 144, повідомляє своїх Товаришів і Товаришки, що мітінґ відбуде ся дня 10 мая 1914 точно о год. 7-ій вечер під ч. 431 E. 6. ул. На мітінґу є важні справи до полагодженя, між иншими і справа голодуючих братів в старім краю. Тому просить ся, щоби кождий член явив ся на означений час. Рівнож подаеть ся до відома тим, котрі хотять приступити в члени нашого Товариства, щоби користали з нагоди: в місяцях маю, червни і липни буде приймати ся без вступного до Товариства, а до Р. Союза після статута. Тож Братя і Сестри, не забувайте, але громадно членами ставайте! — А. Зубрицький, трост.

С. С. ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. Рожд. Пр. Богор., від. 259, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбуде ся в недїлю, дня 10-го мая 1914 р., в галї брата Горинця, напротив церкви о год. 1.30 попол. Просить ся всїх членів, щоб прибули на сей мітінґ, бо є дуже важні справи до обговореня. Також звертаємо увагу тим Русинам, котрі не належать еще до жадного Товариства ані Р. Н. Союза, щоби прибули на сей мітінґ і з більшили число членів в нашім Братстві і Р. Н. Союзї. Памятайте, Братя Русини, на свою рідню, на своїх діточок і жінку! Хто подасть їм кусок хлїба, хто ними заопікує ся, на случай Вашого калїцтва або й смерти, коли Ви не належите до жадної орґанізації? Тому просимо Вас, Братя, вписуйте ся громадно в члени Братства і Р. Н. Союза, до сеї одинокої русько-української Орґанізації, котра тут на чужинї соткам вдів і сиріт прийшла вже в поміч. — Т. Яремцьо, предс.; Т. Пелех, секр.

ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛЇ І Т. П. ЗАБАВИ.

ПРЕДСТАВЛЕНЄ В ГЕРКІМЕР, Н. Й.
Аматори тутешної парохії відограють
В СУБОТУ, ДНЯ 9-го МАЯ 1914 р.
о годині 6-ій вечером
в галї Germanian, Albany St.
представленє
„ОХ НЕ ЛЮБИ ДВОХ".
ОСОБИ:
Максим Дурінь — Ю. Кондрат
Катерина, його жена — Гал. Топольніцька
Юрко, їх син — В. Вороновський
Марцуня, їх дочка — В. Колодій
Іван, люб. Марцунї — Вол. Харецький.
Олекса, вуйко Івана — В. Федик
Климко Мельник — Й. Мусер
Гандзя, сусїда Максима — К. Кульчицька
Герш, арендар — І. Німей
Хаскіль, його син — Вол. Харецький
Парася, нїстунка — К. Кульчицька
Жандарм — Ю. Кондрат
ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ВІДБУДЕТЬ СЯ БАЛЬ.
Весь дохід на церкву.
(19) **КОМІТЕТ.**

ПОЗІР! УКРАЇНЦЇ В РОД АЙЛЕНД!
Братство сьв. Стефана і читальня „Просьвіти" в Мейвіл, Р. Ай.
устроює
В СУБОТУ, ДНЯ 9. МАЯ 1914
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ І ПРЕДСТАВЛЕНЄ
„В НЕВОЛЇ ТЕМНОТИ",
комедія з житя американських Русинів в 3. актах в „Опера Гавз".
Початок балю о год. 3-ій пополудни.
Початок представленя о 7.30 вечер.
Запрошуємо Хвальні Товариства з Род Айленд як і поодиноких людий з нашої місцевости. На сїм бали будемо також принимати до Братства без вступного. Прибудьте всї, а не пожалуєте. — За добру забаву ручить
(19) **КОМІТЕТ.**

ПОЗІР! РОДИМЦЇ! ПОЗІР!
Братство сьв. Йосифа, від. 200 Р. Н. С.,
устроює
РІЧНИЙ БАЛЬ
ДНЯ 10-го МАЯ 1914 р.
в гали І. Шпарадовського, ч. 305 Юніверсіті Плейс, Вудгейвен. Л. Ай.
ПОЧАТОК О 1.30 ПОПОЛУДНИ.
Вступ на галю 25 цнт.
Запрашаємо усїх Родимцїв з Вудгейвен і з других сусїдних місцевостий. Музика знаменита. Хто прийде на той баль, той не пожалує. Просимо також всї Братства до участи в нашім балю.
За добру забаву ручить
КОМІТЕТ.

ПОЗІР! ШІКАГО! ПОЗІР!
Братство сьв. Юрія, від. 379 Р. Н. С.
устроює
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
В НЕДЇЛЮ, ДНЯ 17. МАЯ С. Р.
в гали п. Крехняка, ріг Гюрон і Нобел стр.
Початок о год. 3-ій пополудни..
Вступ 25 цнт. від пари.
На сей баль запрашаємо всї українські братства і товариства місцеві і з околиці.
За добру забаву ручить.
(19) **КОМІТЕТ.**

ПОЗІР УКРАЇНЦЇ В КОТСВІЛ. ПА. І ОКОЛИЦЇ!
В ПАМЯТЬ 100-ЛЇТНИХ РОКОВИН УРОДИН Т. ШЕВЧЕНКА
відбудеть ся
В НЕДЇЛЮ 10-го МАЯ 1914 р.
в „Опера Гавз" концерт і представленє
„НАТАЛКА ПОЛТАВКА".
Дохід призначений на „Рідну Школу", фонд голодних і руські сироти в Америцї.
За Комітет: о. Іван Рубинович.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

КОНКУРС. Гр. кат. парохія Успенія Пр. Д. М. в Ст. Луіс, Мо., оголошує отсим конкурс на посаду дякоучителя з речинцем до 31 мая с. р. Услівя: 1) кандидат має предложити сьвідоцтво іспиту дяківського і сьвідоцтва виказуючі його дотеперішну службу і місця перебуваня; 2) щоби кандидат був спосібний провадити школу руського язика; 3) основне і практичне знане провадження хору; 4) спосібність уряджувати представлення аматорські. Платня на разі 40 долярів і "доходи." Зголошення просить ся висилати на адресу: Gr. Cath. Church, Dolman and Hickory Sts., St. Louis, Mo. — Уряд парохіяльний.

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКОУЧИТЕЛЬ з добрим теноровим голосом, потрафить учити хорального сьпіву, провадити діточу школу і уряджувати представленя. Недавно прибув з краю. Посаду може обняти сейчас. Просить голосити ся на адресу: S. Danylczuk, 602 E. 11th St., New York, N. Y. 19-20

Пошукую **МАРІЮ СТОЦОВЯК,** зі села Городок, пов. Лїско. Виїхала до Америки в маю 1913 р. і до тепер нема про неї жадної вістн. Хтоби знав про місце її побуту, нехай голосить ся на адресу: Fed Stocowiak, 355 Woodland Ave., Youngstown, O. 17-19

ПОТРІБНО АҐЕНТІВ в кождім містї. Добрий дохід. За кожду продаж $5.00. Занятє стале або у вільнім часї. Пишіть до: A. P. Co., 316½ Cedar Ave., Scranton, Pa. 18-21

Анастазія Пейко пошукує свого брата **ГРИГОРІЯ ПЕЙКО** з села Устє Руське, пов. Горлицї. Перед двома роками перебував в Прайсдейл, Па. Хтоби о нїм знав, або він сам, нехай повідомить мене на адресу: Anastazia Peyko, 2817 W. 3rd St., Chester, Pa. 19

Марта Марчук з села Богданівки, повіт Скалат, пошукує свого мужа **ФЕДЯ МАРЧУК,** котрий виїхав тому другий рік з краю до Америки. Хтоби о нїм знав, або він сам, прошу ласкаво напишіть на адресу: Marta Marczuk 630½ Breyn St, Allentown, Pa. 19

ПАРОХІЯЛЬНИЙ МІТІНҐ В СПРАВІ БУДОВИ ЦЕРКВИ В НАНТІКОК, ПА.
відбудеть ся дня 10-го мая в гали Андрея Гуфровича, 201 корнер Валнот і Рідж стс. Мітінґ отсей мав відбути ся еще 13-го цьвітня, однак з важних причин не відбув ся і тому перенесено його на день 10-го мая. — За тимчасовий Комітет: Олекса Памісняк, Лука Велгуш, Юрко Сучко.

ДУЖЕ ВАЖНЕ!

Отсим подає ся до загальної відомости всїх членів Товариства „Українська Бесїда" в Ню Йорку під ч. 509 Іст 6-та улиця, що в слїдуючу недїлю т. є. 10-го мая відбудуть ся надзвичайні загальні збори в дуже важній справі, а іменно в справі вибору предсїдателя. — За Видїл:

А. Тарнавський,
Й. Радицький, секр.

РОДИМЦЇ! ПРИСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДЇТИ ДО РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА! ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇХ РІДНИХ НА ЧОРНУ ГОДИНУ!

СТАВАЙТЕ ГРОМАДНО ЧЛЕНАМИ „ПРОСЬВІТИ" ПРИ РУСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗЇ.

Читайте руські книжки і газети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила.

...УКАРНІ „СВОБОДИ"
...а дістати отсі книжки:

- ...ський хор, збір... народ.-церков. пі...ь під ноти ч. I. ... 25
- ...ський хор, часть ... 5
- ...ко ... 15
- Надежда Моя ... 1.00
- ...дость моя ... $1.40
- ...душі ... 60
- ...Душі ... 1.80
- ...Душі, латинськими буквами ... 2.00
- ...Душі, латинськими буквами ... 84
- Молитвеник ... 1.80
- Збірник найкрасших пісень церковних ... 10
- Дорога, малий ... 32
- Горі імієм серце ... 34
- Дорога ... 1.70
- Дорога, малий ... 1.00
- Друг Душі ... 1.30
- Горі імієм серце ... 1.10
- Новий Завіт ... 2.00
- Коляди ... 15
- Помяпник за померших ... 10
- Псалтир ... 1.00
- Метрики хрещеня ... 3
- Метрики шлюбні ... 3
- Метрики смерти ... 3
- Книжка для опікунів хорих ... 1.00
- Релігійні віровання ... 20
- За Сестрою, повість ... 35
- Руський штукар, 212 гарних штук до забави ... 50
- Русько-англійський тлумач ... 60
- Страйк ... 20
- Рицар і смерть ... 5

Пишіть на адресу:
SVOBODA
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ІВАН НЕМЕТ

б. заступник ц. і к. КОНЗУЛЯ

457 WASHINGTON STREET, NEW YORK, N. Y.

395 BROADWAY NEW YORK — 1597 SECOND AVE., NEW YORK — 150 SECOND ST., PASSAIC, N. J.

ОДЕРБЕРГ-ШЛЕСК-АВСТРИЯ. 17—

„Висилаючи гроші до краю почтово чи телеґрафічно, викуповуючи шифкарти чи переводячи справи нотаріяльні, памятайте на адресу чоловіка який стоїть від трийцять літ на сторожи ваших інтересів і обслугує кождого чесно, скоро і добре".

JONH NEMETH, 457 Washington St., New York.

R. J. Glick Агент асекурацийний від огня.

Офіс находить ся 1—
в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

В Америці не повинно бути ані одного Русина-Українця, який не належав би до Р. Н. Союза, одинокої нашої орґанізації на чужині.

Дешева 10 акрова фарма!

Двоповерховий дім і инші будинки, великий сад, ріка, найлішпий трунт. Положена близько Ню Йорку, лише 7 мінут ходу від стації, кілька мінут їзди до великих фабрик; побіч фарми є також фабрика. Працю дамо сейчас з днем, коли осядете.

Дерева і більше ґрунту до управи разом з конем і всякими господарськими парядами дамо зовсім за дармо першому, котрий зголосить ся до купна, бо мусимо продати ту фарму як найскорше з причини потреби нам робітника. Ціна дуже низька, потреба мати на задаток $500 або більше а решту на місячні сплати. 18—19

Пишіть як найскорше або зголосіть ся на адресу:

Mr. I. N. 132 NASSAU ST., Suite 309, NEW YORK, CITY.

$15 Шифкарта до краю! $15

БРАТЯ! Родимці! Майте розум! Не платіть агентам високих цін за шифкарту! Шануйте гроші! Перед купленем шифкарта напишіть до нас! Наша ціна є:

$15 ШИФКАРТА ДО КРАЮ $15

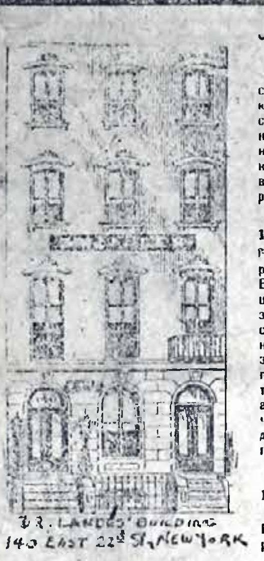
Шифи експресові, знамениті, їзда скора і вигідна. Спробуйте раз нас! Осібні каюти, купелі, домовий харч! Виробляємо вільний переїзд границі! Чекаємо кождого на стації, провадимо на шифу, даємо нічліг — все ДАРОМ! СПІШІТЬ! НАПИШІТЬ ЛИСТ! Кождий дістане на дорогу дарунок!

$25 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $25 дол.

Пишіть на адресу:

AMERICA EUROPE CO., 109 Greenwich St., New York.

19— Число телефону 4518 Rector.

ХОРІ ЛЮДИ!

Чи стратили Ви терпіне, яке мали з причини Вашої недуги?

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, рік за роком, занимаюсь лїченем хорих людий. Представте собі, кілько хорих я уже вилічив, а кілько хорим управив житє. Коли Вам житє надоїло через пробоване так званих лїків і відчуваєте, що з Вами все гірше, в такім разі сейчас зверніть ся до старого опитного спеціялїста, яким є

Dr. LEONARD LANDES
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і обяснить Вам недугу. Лїчу уже 20 літ з найлїпшим результатом всі недуги, як: безсилє, затроєнє крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т. п. Для недуг полових і нервових маю більші знані елєктричні апарати і X-лучі, за помочию котрих переглядаємо Ваші внутрішні органи. Не кождий доктор має ті апарати, длятого, що суть дорогі. Хемічне розслїджуванє мочи. Не відкладайте до завтра, а сейчас приходіть до звісного лїкаря: 11—

Dr. L. Landes,
140 East 22nd St., New York, N. Y.,
betw. 3rd & Lexington Ave.

Приймаєсь ся хорих в годинах: від 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділї від 10-ої рано до 4-ої попол. — Поради даром.

ОДИНОКА ПРЯМА ЛІНІЯ МІЖ
Росією а Америкою — Росією а Канадою

Точна 10-денна подорож.

Найпоспішніші, найгарнійші і найбільші дво-шрубові пасажирські кораблі поміж Лїбавою а Ню Йорком і з Ню Йорку до Ротердаму і Лїбави. Низькі ціни.

Звертайтесь до:

A. E. JOHNSON & CO., Gen. Pass. Agents
37 Broadway, New York, N. Y.

ЖІНКИ!

Учіть ся акушерії в нашій школі або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. По скінченю видаємо диплом. Незаможні поліжниці можуть мати тарану обслугу даром. Лічимо всїлякі хороби жінок і дітий. Адресуйте:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
29 E. 24th St., Dpt. S. New York, N. Y.

До хорих Русинів по всїх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,

славний спеціяліст зі старого краю

поручає всїм терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

Лічить з найлїпшим і найгевнійшим успіхом ревматизм, всякі недомаганя жолудкові, недугу утроби, нирок, згрубленє жил, гемороїди, структуру або звуженє мочового каналу, недуги венеричні, як рівнож всїлякі наслідки тайних недуг, недуги скірні, ріжні затроєня крови і т. д. 7—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціялїсти з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почтову марку.

Dr. B. HOHENBERG
304-2nd Ave., (між 17 а 18 ул.),
NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ПЕТРО ЯРЕМА

руський погребник

винозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.

115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

ПРОФ. НИК. ІВ. УСАЧЕВ.

Проф. Николай Іванович Усачев, славний російський письменник і чоловік, що займає визначне становище серед свого народа, пише:

„Гессен цигаретки дають дим, в якім навіть найбільше вибагливі курці найдуть вповні і найбільше можливе вдоволенє. Вони визначають ся тим, що дають курцям розкіш, якої не найдеть ся в цїлїй історії куреня".

5¢

„THE STANDARD OF AMERICA".

BANK OF EUROPE

ПЕРШИЙ, СЛАВЯНСЬКИЙ, СТЕЙТОВИЙ БАНК В АМЕРИЦІ
ПІД ДОГЛЯДОМ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСТИ.

FIRST AVE. Cor. 74 Str., NEW YORK, N. Y.

Капітал і надвижка $250.000.00. Щадничі вкладки $2,500.000.00.
ПРИНИМАЄ ЩАДНИЧІ ВКЛАДИ. ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ПОЧТОЮ І ТЕЛЕҐРАФІЧНО.
По інформації пишіть в рідній мові. 17—

Банк отворений щодня від 9—3, в суботу від 9—12. В понеділки і четверги від 7—9.

1 ДОЛ. МІСЯЧНО!

Чому-б не мати в своїм домі грамофон, при помочи якого можна почути рідні пісні, музику і танці.

Наколи хочете бути всегда вдоволені, зверніть ся лиш до нашої фірми, яка істнує 15 літ і здобула собі славу в цїлїй Америці і Канаді.

Ось сей ґварантований на десять літ ГРАМОФОН з 20 руськими піснями, котрий дотепер продавано по 55 долярів, ми продаємо тепер **лиш за $21.50**

Пришліть тільки $5.00 задатку, а ми вишлемо Вам сей прекрасний інструмент.

Маємо на складі великі грамофони, які продаємо на сплати по 1 дол. місячно. Маємо також на складі ріжнородні інструменти.

Жадайте нашого подрібного безплатного катальоґу. 18—

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, NEW YORK CITY.

Позір! ☛☛ ☚☚ Позір!

Такого еще не було!!!

ЗА $1.00 ЗАДАТКУ І $1.00 ТИЖНЕВО

купить кождий з Вас прегарну льоту величини 25x100

в LAKE VIEW TERRACE
JAMESBURG, N. J., 17—20

в високім і сухім положеню, при готовій вже улици і хіднику, в віддаленю 2 мінути ходу від Пенсильвенської стації колієвої, в гарнім місті, в котрім суть школи, костели, штори, численні фабрики і т. д.

Віддалене від Ню Йорку всего 18 миль анґл.

ПРАВО ВЛАСНОСТИ (DEED) ҐВАРАНТОВАНЕ.

Користь з купна такої льоти далеко більша як зі складаня і льокованя гроший по банках.

Тож не чекайте, але голосіть ся ЗАРАЗ по близші інформації до:

BOROUGH BUILDERS, INC.
Gen. Agent G. Czarnecki
30 E. 7th Street, New York, N. Y.

Жерело здоровля.

Проф. ОВЕН переконав ся, що люди терплять і не є в силі позбутись терпінь тому, бо удають ся до докторів, не посїдаючих практики, або до аптикарів, які не мають права на лїченє. Щоб викоріняти недугу, треба конечно удатись до доктора-спеціялїста, котрий посїдає диплом наук і обширну практику.

Проф. ОВЕН має не лише диплом спеціялїсти, але і обширну 34-літну практику, яку набув через часте лїченє і в Льондонськім шпиталю „Ді Ґрейт Госпітал оф Лондон" через що є обзнакомлений з людським орґанізмом до того степени, що нема для него недуги, якої він цілковито не вилічив би, з якої то причини люди і називають його штуку і відомости „ЖЕРЕЛОМ ЗДОРОВЛЯ".

Ґарантує він за цілковите виліченє звичайних, скомплікованих і хронічно-застарілих недуг.

СЕКРЕТНІ МУЖЕСЬКІ І ЖЕНСЬКІ НЕДУГИ. — Нема слабого, якого Проф. ОВЕН в короткім часї не вилічив би з венеричної недуги. Нема доктора в Америці, який отримав би тілько подяк за цілковите виліченє, як Проф. ОВЕН.

Длятого, наколи долягає Вам яка-небудь недуга, то опишіть її докладно, з увагою і пришліть на адресу:

Prof. OWEN, M. D.
221 E. 17th St., Dep. Y. NEW YORK, N. Y.

Ті, котрі хочуть бути лично оглянені, могуть приходити: В будні дни від год. 10-ої рано до 5-ої вечер. У вівторки і пятниці від год. 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 1-ої пополудни. 14—17

Д-ра Ріхтера

Pain-Expeller

Усуває всякі болї як: ревматизм, подаґру і невральґію. Є помічним средством проти паралїжу суставів і мускулів, як також на звихненя і легкі рани. Скоро усуває перехододу, інфлюенцу і болї горла. Запобігає запаленю легких, усуває докучливі болї груди, голови і зубів.

Чотири до пять крапель до одної склянки води дасть Вам знаменитий лік проти всяких долеглївостий горла.

Уживаючи стало 4 краплї до одної шклянки води, усунете корчі жолудкові і зле травленє.

Сей правдивий лік находить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена.

Вистерігайтесь численних наслідувань.

25 і 50 цнт. бутелька у всїх аптиках.

F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington St., New York, N. Y.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБО[ДІ]"

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший [час] після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на ж[аданє].

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи братств і товариств [...] Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубриці „[...] Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ, КОН[ЦЕРТ]ІВ і т. п. забав по 5 цнт. від кождої друкованої стрічки [...] товариств належачих до Р. Н. Союза.

За повисші оголошеня друковані в прикрашеній [формі] 25 цнт. за кождий цаль. Дрібним друком 40 цнт.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова [...] 15 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова [...] 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути пр[исилана] в цїлости. В противнім разі оголошенє безуслівно не [...] житість за дрібні оголошеня можна присилати також почто[...].

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на [...] тою виходу того числа часописи, в якім оно має бути [...] шень телефоном не приймає ся.

4) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б [...] яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас [...] дакцію, а коли подасть достаточні докази обманьства, вик[...] не несовісної фірми.

5) Редакція має право жадати від фірм або [...] присилали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно [...] жати того, що обіцюють в оголошеню.

6) В оголошеню мусить бути тілько правда. Реда[кція] [...] відкинути або перервати всяке підозріле оголошенє, [...]

7) Надсилані до редакції оголошеня мусять бути [...] разно і на одній стороні паперу.

8) За дрібні оголошеня редакція не висилає віних [...]

$22 ШИФКАРТИ ДО АБО З КРАЮ [...]

На поспішні кораблї можна власне тепе[р] [ку]пити шифкарту за дуже низьку ціну [з при]чини компанїчної конкуренції. Корабл[і] вигідні; для 3-ої кляси суть осібні к[аюти] в яких містить ся по чотирох людий, [...] воду їдуть 6 до 7 днів. 8—20

Отже хто має замір відїхати до краю або спрова[дити] нехай сейчас пише або зголосить ся устно о інформа[цію] висилаємо гроші до краю по дуже низькій ціні. — Пр[иймаємо] гроші на переховок, від котрих платимо по чотири доля[ри] [...] ки і можете бути певні, що Ваш гріш єсть в добрім і [...] ци, позаяк Банк єсть після нового права стейту Ню [Йорк кон]трольований як кождий „Сейвінґс Бенк", а до того [...] власних в Ню Йорку, Бруклинї і околици дають [...] Вас ґаранцію.

● На кождій зелїзничій стації (дипі) в Ню Йорку суть наші [...]

РУСЬКИЙ БАНК І АҐЕНЦІЯ КОРАБ[ЕЛЬНА]

ІВАНА КОВАЧА

36 Grand St., Brooklyn, N. Y. — Філія: 155 Clinto[n] [...] Maspeth [...]

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА ЛИШЕ НА ТРИ М[ІСЯЦІ]

Хто хоче [...] ний, ґарантов[аний] [...] літ, 35-долярo[вий] [...] за $20 [...] і 32 штук ру[ських] [...]

На спл[ати] 50 цнт. ти[жнево]

Вишлемо Вам [...] нитий ґрамофо[н] [...] ований у [...] єсли пересьв[...] наш ґрамофо[н] [...] і будете з него [...] ні, будете [...] 50 цнт. тижне[во] [...] литесь, то не [...] тити.

Наша оферта [...] на 3 місяці [...] і липонь, тож хто [...]

купити ґрамофон і хоче заощадити кілька долярів, нехай пише [...]

Standard Phonograph [Co.]
343 E 9 Street, New York, N. [Y.]

$16 Шифкарти до Старого Краю [...]

За $16.00 можете повернути до Старого Краю на [...] фах, відходячих в днях 21 мая і 4 червня, а на все [...] по $22.00 до пристаний (портів) БРЕМЕН, ГАМБУРГ, [РОТТЕР]ДАМ або АНТВЕРПІЙ. Удайте ся тільки до нас, листо[вно] [або о]собисто, а переконаєтесь о правдивій дешевости шифкар[т], що нїгде дешевше не дістанете, як лише у нас. Ми [...] всегда, щоб пасажири були вдоволені в подорожи, д[аємо] [ви]гідне місце на шифі, що чотирох пасажирів дістають [...] нату, страви подавані до стола, електричне осьвітленє, [...] ніль і всякі вигоди, яких не найдете на нїяких инши[х] [...]

EUROPEAN STEAMSHIP CO. Dept. [...]
115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

☛ $22.00 ШИФКАРТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ $22[.00]

СПРОБУЙТЕ НАШОГО ФОНОГРАФУ 3 МІСЯЦІ БЕЗПЛАТНО!

Єсли не буби добрий, зверніть нам. Ся проба не буде Вас коштувати ані цента. Тисячі наших костумерів пересьвідчилось, що наш фоноґраф є найлїпшим.

24 і 50 руських пісень безплатно.

Ґаранція на 15 літ.

Продаємо дешевше, як другі компанії, позаяк ми є ФАБРИКАНТАМИ.

Пиши до нас по руськи, а ми вишлемо Вам даром гарний, ілюстрований [...]

ROYAL PHONOGRAPH CO.
91 E. 4th St., Dep. 5. NEW YORK.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ГОЛОДУЮЧИХ В ГА[ЛИЧИНІ]